

Ilinniarnrup aaqqissugaanera

Kalaallit Nunaanni najugaq qimannagu perorsaasunngorniarneq

(Qallunaatuua nutarterneqartoq 08/08/08/AE – kalaallisut maj 2010)

Imai

1. Ilinniartitaanerup siunertaa	4
2. Najugaq qimannagu ilinniarnernerup ingerlanera pingaarnersiorlugu	5
3. linniarnernermi ilinniartitsissutigineqartussat	7
3.1 Perorsaanermik, psykologimi psykiatrimilu ilinniagassat	7
Ilinniartitsissutit taakkulu siunertaat (pædagogik/socialpædagogik, psykologi kiisalu psykiatri/socialpsykiatri)	
○ Ilinniartitsissutini ukunani perorsaanermut, psykologimut kiisalu psykiatrimut tunngasuni atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
3.2 Ilinniartitsissutit kulturimut pilersitsisinnaanermullu tunngassutillit	9
Ilinniartitsissutit taakkulu siunertaat (pinngortitami asimilu inuuneq, pinnguarneq timersornerlu, sannavimmi sulineq, drama, nipilersorneq, tusagassiuutit pillugit ilinniagassat)	
○ Pinngortitami asimilu inuunermut atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
○ Pinnguarneq timersornerlu pillugit atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
○ Sannavimmi sulineq pillugu atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
○ Drama pillugu atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
○ Nipilersorneq pillugu atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
○ Tusagassiuutit pillugit atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
3.3 Ilinniartitsissutit inuiaqatigiilerinermut aamma inunnik isumaginninnermut tunngasut	11
Ilinniartitsissutit taakkulu siunertaat (inuiaqatigiilerineq aamma inunnik isumaginninneq, attaveqatigiinneq, aqqissuussineq aamma siulersuineq = KOL)	
○ Inuiaqatigiilerineq aamma inunnik isumaginninneq pillugit atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
○ KOL (attaveqatigiinneq, aqqissuussineq aamma siulersuineq) pillugu atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
4. Pikkorissarnerit pinngitsoorani ingerlatassat	15
Ilinniartitsissutit taakkulu siunertaat (peqqinneq pillugu ilinniartitsissutit aamma socialmedicin, ilaqutariinnik sullissineq, aliasuuteqarneq aamma ajornartoornermi nalaanneqarneq, sumiginnaaneq)	
○ Peqqinneq pillugu ilinniartitsissutit kiisalu socialmedicin pillugu atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
Ilaqutariit pillugit sulinnermut atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut	
○ Innarluutillit pillugit ilinniarnermi atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut, tassunga ilanngullugu	

<ul style="list-style-type: none"> ○ inuunerup oqaluttuassartaa perorsaannermi sakkussatut ○ Aliasuuteqarneq aamma ajornartoornermit nalaanneqarneq pillugit atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut ○ Sumiginnaaneq pillugu atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut 	
5. Perorsaasunngorniaqrnermi piffissaq itisileriffiusoq	17
6. Paasisassarsiorluni angalaneq	19
7. Ilinniartitseriaatsit	20
8. Sungiusarluni sulineq	21
<ul style="list-style-type: none"> Sungiusarluni sulinerup siunertaa Sungiusarluni sulinerit ingerlanneqassapput makkuninnga piunasaqarfiulluni: Sungiusarluni suliffigisamut pulaarneq Najuuttussaataaneq Tiimit oqaloqatiginniffiit 	
9. Allallugit suliakkiissutinik tunniussinermi najoqqutassat	24
<ul style="list-style-type: none"> Misilitsinnissat pillugit aalajangersakkat aamma misilitseriaatsit atorneqartussat. 	
10. Synopsisip allannissaanut ilitsersuut	24
11. Misilitsinnerit/soraarummeernerit	28
<ul style="list-style-type: none"> 1. semesterip kingorna misilitsinneq unitsitsinnaasooq Inuiaqatigiilerinnermi aamma inunnik isumaginninnermi ilinniartitsissutini aamma KOLimi (Attaveqatiginneq, aaqqissuussineq aamma siulersuineq) misilitsinneq Pædagogik/psykologiimi misilitsinneq Immikkut allaatigisaq 	
12. Napparsimasimalluni soraarummeerneq aamma soraarummeeqqinneq pillugit najoqqutassat	43
13. Najuuttussaataaneq aamma ilinniarnermi peqataanissaq pillugu malittarisassat	43
14. Ilinniartunut ilitsersuisoqarneq	44
15. Ilinniartumik anisitsinermi najoqqutarineqarsinnaasut	45
16. Ilinniartup pisinnaatitaaffii periarfissaalu	45

1. Ilinniartitaanerup siunertaa

Isumaginninnermi perorsaasutut ilinniarnertup annertuumik pisariaqartinneqarnera tunuliaqutaralugu KIIIN-imi suleqatigiissitaliortoqarpoq Najugaq qimannagu isumaginninnermi perorsaasutut ilinniartitaaneq pillugu siunnersuusiortussamik.

Suleqatigiissitaliap siunnersuusiai kiisalu qitiusumik ilinniartitaanerup aaqqissugaanera aallaavigalugit Ilulissani PI/SPS'ip Najugaq qimannagu ilinniarnertup aaqqissugaanera suliarisimavaa.

Najugaq qimannagu ilinniartitaanerup iluaqusissavaa isumaginninnermi perorsaasutut tunngasut iluanni perorsaasutut ilinniarsimasunik pisariaqartitsineq.

Najugaq qimannagu ilinniartitaanerup naammassineqarnissaanut aallaavigineqartoq tassaavoq ilinniartoq ilinniarnini tamakkerlugu tamakkiisumik aningaasarsiaqartinneqassasoq. Ilinniartitaaneq ukiunik pingasunik siviussuseqarpoq.

Najugaq qimannagu ilinniartitaanerup anguniagaavoq ilinniartut ilikkassagaat suliamut aamma namminneq inuttut pisinnaasut perorsaasutut inuiaqatigiinnut attuumassuteqartut aaqqiiviginissaat siunertaralugu.

Inuttut nammineq pisinnaasut ima paasineqassapput ilinniartup inuunermini misilittakkani, naleqartitamisuq tunngavigisani, malitassani aamma isummertaatsini tunulequtaralugit perorsaasutut ilinniassasoq, taamaattullu pissuseqarluni inunnut allanut attuumassuteqalerluni.

Suliamut pisinnaasut ima paasineqassapput ilinniartoq atuagarsornikkut ilisimasat piginnaasallu ineriartortissimasat aallaavigalugit perorsaasunngornermi kingorna perorsaasutut suliaqarfanni iliuuseqarsinnaalissalluni.

Ilinniartitaaneq imatut iluarsartuussaavoq ilusilersugaallunilu ukiut taakkua pingasut iluini ilinniartup pisinnaanertut piumasarisat annertusiartuinnartinneqassallutik. Ilinniartup pisinnaasaqarnerit eqqartorneqartut siumukarfigalugit ineriartortissavai makkua:

-Paasisimasaqassuseq, ilisimasaqarneq aamma pikkorissutsit.

Ilinniarnertup katillugit pingaarnertut pineqarput ulluunerani paaqqinnittarfinni, ulloq unnuarlugu paaqqinnittarfinni aamma tarnikkut nappaatilinnut suliaqarfanni isumaginninnermut tunngasuni suleriaatsini qaffasissutsini assigiinngitsuni iliuuseqarnissamut aamma isummernissamut piginnaaneqarneq.

Piginnaanertut tunngaviusut:

Naammassisaqarsinnaassutsikkut piginnaaneqarneq: *Ilinniartut pilersitsisinnanertup iluani isummaminnik ersersitsisinnaanermikkut piginnaassuseqarlualfimmikkullu pilersitsisinnaanermik aallartitsisinnaassuseqassapput, tamanna perorsaasutut suliaqarnermut ilaammat.*

Paasiniaaqqissaarsinnaassusermik piginnaaneqarneq: *Ilinniartut perorsaasutut sammineqartut pillugit uppersarsaasiorsinnaasariaqarput, misissueqqissaarsinnaasariaqarlutik kiisalu allaaserinnissinnaasariaqarlutik. Tassani isumagineqarpoq meeqqap/atuisup ilikkariartornera aamma ineriartornera.*

Aalaatsinut/eqqumiitsuliornermullu piginnaaneqarneq: *Eqqumiitsuliornermik aamma aalaatsinut piginnaaneqarnerit ilinniartumut sakkuussapput angusassanik toraagaqarnermi perorsaanermik suliaqarnerup ilaatut atorpeqartussat. Nipilersorneq aalaatsinik nittarsaassineq oqaatsinut tunngasunik, inuit akunnerminni pissusiinut tunngasunik aamma aalaatsinut tunngasunik ineriartortitsinerit ilaattut.*

Oqaatsit tungaasigut/ilisimatitseqatigiittarnermut atassuteqaqatigiinnermullu tunngasuni piginnaaneqarneq. *Piginnaaneqarneq akerleriissuteqarnerit ajunngitsumik kinguneqartussamik aaqqiivigineqarnissaannut. Periaatsit ilisimatitseqatigiittarnermut atassuteqaqatigiinnermullu suliassani arlalinni suleqatigiinnermi atorsinnaassallugit. Oqaatsit allattarissallu atorlugit ingerlatitseqqissinnaassalluni.*

Inuit akunnerminni pissusiinut tunngasuni piginnaaneqarneq: *Ilinniartut suleqatiminnik, angajoqqaanik, meeqqanik aamma pisortaqaarfinnik arlalinnik suleqatigiiffinni suleqataasinnaanermut piginnaassuseqarnerat.*

Iliuussissat tungaasigut piginnaaneqarneq: *Anguniagaliorneq, aaqqissuussineq, ilusilersuineq, aallarnisaaneq, ataqatigiissaarineq iliuuseqarneq perorsaanermik suleriaatsini.*

2. Najugaq qimannagu ilinniarnepup ingerlanera pingaarnersiorlugu

Najugaq qimannagu isumaginninnermi perorsaasunnngorniarluni ilinniartitaaneq tassaavoq ilinniarnepup sivikillisaq inunnik isumaginninnermi ikiortitut imaluunniit meeqqerinnermi ikiortitut ilinniarsimagaanni. Ilinniarnepup, semesterinut arfinilinnut agguataagaasoq, ukiunik pingasunik sivisussuseqarpoq. Semesterit takissusiat (apeqqutaalluni ukiaanera, upernaajunera il.il.) ilinniarnepup ingerlanissaa imatut isikkoqarsinnaavoq:

1. semesterip imarai (sap. ak. 15):

- Sap. ak. 1 ilinniartitsissutissanik pikkorissarfissanillu ilisarititsineq kiisalu ilinniarnepup pillugu nalinginnaasumik paasissutissiinerit.
- Sap. ak. 1 ilinniarnepup periaatsit sammineqarneri.
- Sap. ak. 1 synopse qanoq suliarineqartarnerisooq ilinniarnepupassaaq.
- Sap. ak. 12 **ilinniagassanik atuartitsineq.**
- Sap. ak. 1 nalilersuineq, tassani ilaavoq misilitsinneq, tassa ilinniartut ataasiakkaat tamarmik immikkut synopseliornerat perorsaanermik suleriaaseq aallaavigalugu – taannalu tassaavoq **misilitsinneq ingerlaqqissinnaanermut aalajangiisuusoq.**

2. semesterip imarai (sap. ak. 19):

- Sap. ak. 15 **ilinniagassanik atuartitsineq.**
- Sap. ak. 3 **pinngitsoorani pikkorissarfissat.**
- Sap. ak. 1 ilinniartut iluminni misilitsinnerat killiffissiuinerisooq.

3. semesterip imarai (sap. ak. 18):

- Sap. ak. 1 sungiusarluni suliffimmiinnissamut piareersarneq.
- Sap. ak. 13 sungiusarluni suliffimmiinneq.
- Sap. ak. 1 sungiusarluni suliffimmiinnermik naliliineq.
- Sap. ak. 2 **ilinniagassanik atuartitsineq.**
- Sap. ak. 1 ilinniartut akornanni killiffissiuilluni misilitsinneq.

4. semesterip imarai (sap. ak. 20):

- Sap. ak. 6 **piffissaq itisileriffiusoq.**
- Sap. ak. 9 **ilinniagassanik atuartitsineq.**
- Sap. ak. 1 påskemut atuanngiffeqarneq.
- Sap. ak. 3 **pinngitsoorani pikkorissarfissat.**
- Sap. ak. 1 ilinniartut akornanni killiffissiuilluni misilitsinneq.

5. semesterip imarai (sap. ak. 15):

- Sap. ak. 1 paasisassarsiorluni angalanissap piareersarneqarnera.
- Sap. ak. 2 paasisassarsiorluni angalaneq.
- Sap. ak. 1 paasisassarsiorluni angalanerup nalilersorneqarnera.
- Sap. ak. 7 **ilinniagassanik atuartitsineq.**
- Sap. ak. 4 pilersitsisinnaanermik sammisaqarfiusut naggataagut oqaluttarissanik soraarummeerneq.

6. semesterip imarai (sap. ak. 19):

- Sap. ak. 4 soraarummeernermt ilinniagassani Soc/KOL.
- Sap. ak. 4 soraarummeernermt ilinniagassani Pæd/Psyk.
- Sap. ak. 10 immikkut sammisaqarneq taassumalu allannera + soraarummeerneq.
- Sap. ak. 1 nalilersuineq.

3. Ilinniarnermi ilinniartitsissutigineqartussat

3.1 Perorsaannermik, psykologimi psykiatrimilu ilinniagassat

Ilinniartitsissutit PPP-faginik taaneqartartut ilinniarnerup atuagarsornertaata 30%-ia missiliorpaat, taakkualu tassaapput:

- Pædagogik/socialpædagogik.
- Psykologi.
- Psykiatri/socialpsykiatri.

Psykiatri/socialpsykiatri ukiut aappassaaniit aatsaat ilinniartitsinermi ilanngunneqassaaq ilinniagassat qaffasissiarernerinut ilagitillugu.

Ilinniartitsissutit taakkulu siunertaat:

Pædagogik:

Ilinniartitsissutigineqartumi siunertaavoq ilinniartut perorsaannermik suliaqarnermik paasisimasaqalissasut ilisimasaqalerlutillu - ilanngullugit meeqqat ataasiakkaat, inuusuttut inersimasullu ineriartornerat atugarissaarnerallu aammalu perorsaannermik isiginneriaatsinik paasisimasaqalerneq ilisimasaqalernerlu kiisalu perorsaannermik suleriaatsini isiginneriaatsit piviusunngortinnerinik. Tassanissaaq siunertaavoq ilinniartut pissarsiaqassasut perorsaaneq aamma ileqqorissaarnissaq pillugu misissueqqissaarnissamut, nalilersuinissamut aamma nassuiaasiornissamut tunngavissanik.

Socialpædagogik:

Ilinniartitsissutigineqartumi siunertaavoq ilinniartut inunnik isumaginninnermut sammisumik perorsaannermi suliasat, suleriaatsit suliaqarfyllu tungaasigut ilisimasaqalernissaat, kiisalu pikkoriffigilissagaat tunngavilersukkanik inunnik isumaginninnermut sammisumik perorsaannermi iliuusissanik pilersarusiorsinnaalernissaq aammalu inunnik isumaginninnermut sammisumik perorsaannermik sulinermi nutarsaataasinnaasunik siunnersuuteqarsinnaaneq.

Psykologi:

Ilinniartitsissutigineqartumi siunertaavoq ilinniartut tarnip pissusiinut tunngasunik inuup ineriartorneranut, pissusaanut, piviusunik paasinninneranut, imminut paasineranut aamma iliuusissatut periarfissaannut attuumassuteqartunik paasisimasaqalissasut ilisimasaqalissasullu inooqatigiinnermi kulturimullu tunngasuni inuuniarnerup tunngaviisa assigiinngiiaat ataanni – siunertaralugu isumaginninnermut sammisumik perorsaannermik suliaqarnermi nalilersuisinnaaneq, pilersarusiorsinnaaneq aamma naammassinnissinnaaneq.

Psykiatri:

Ilinniartitsissutigineqartumi siunertaavoq ilinniartup paasisimasaqalernissaa ilisimasaqalernissaalu tarnikkut nappaatit aamma inuup kinaassusaanik allannngortitsisartut pillugit - siunertaralugu nalilersuisinnaaneq, pilersarusiorneq aamma inunnik isumaginninnermut sammisumik perorsaannermik suliaqarnermi napparsimmaviup pisussaataitaaffiata ataani imaluunniit tarnikkut nappaatilinnut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni.

Socialpsykiatri:

Ilinniartitsissutigineqartumi siunertaavoq ilinniartup paasisimasaqalernissaa ilisimasaqalernissaalu ilinniagassani tassani suleriaatsit aamma naleqartitat tunngavii pillugit apequtini – ilaatillugit perorsaanermik ilinniarsimasat atorlugit katerisimaartitsineq siunertaralugu nunaqarfigisami innuttaasut tarnimikkut napparsimasut napparsimavimmi uninngasuunngitsut isumaginninnermut sammisumik perorsaanermik siunnerfilimmik najugaqarnissamut, sammisaqartitsinissamut sunngiffimmilu neqeroorutaasartunut tunngasunik sullinnisaat.

Perorsaanermut, psykologimut kiisalu psykiatrimut tunngasuni ilinniartitsissutini atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Pædagogik:

Perorsaanermik suleriaatsit pissutsini assigiinngitsuni aamma sullissiveqarfinni assigiinngitsuni. Pilersaarusiornermi, misissueqqissaarnermi, nalilersuinnermi, iliuusissanut pilersaarusiornernermi aamma perorsaaneq atorlugi sulinerup nalilersorneqarnerani tunngaviit.

Ileqqorissaanermut tunngasuni pissutsit aamma siunnerfik perorsaaneq atorlugi sulinnermi eqqarsaasersuutitut assigiinngitsunut sanilliussinnermi – ilaatillugit pingaartitanut tunngaviit, inunnik isiginnittaaseq aamma inuiaqatigiinni malitassat.

Kulturi aamma kulturi pillugu akunnermiliunneq – ilaatillugit kulturit allat, perorsaasup inissisimanagera, imminut paasisimanagera, akisussaassuseqarneq aamma suliakkiussat, periarfissat aamma killiliinerit maannakkut siunissamilu perorsaanermik suliaqarnermut suliaqarnissamullu naleqqiullugit.

Isumaginninnermut sammisumik perorsaaneq, tassunga ilaallutik ulluunerani aamma ulloq unnuarlu sullissiviit pisussaaffiisa iluanni suleriaatsinik aamma suliaassanik assigiinngitsunik ilisimasaqalernerneq paasisimasaqalernerlu. Akunnattoorfiit, atugarisat, periarfissat aamma killiliinerit isumaginninnermut sammisumik perorsaanermik suliaqarfinni.

Pitsaassutsip ineriartortinnera, tassunga ilaalluni perorsaanerup tungaanit isigalugu sulliviup pitsaassusiata ineriartortinnera siunertaralugu perorsaasoq aallarniisoralugu anguniakkat pillugit suliaqarnissaq. Perorsaanermi sammiviit.

Isummorsinnaaneq, nammineq inuttut aamma suliamut atatillugu isiginneriaatsit perorsaanermi apeqqusersorneqarsinnaasut tunngavilersuutit aallaavigalugit.

Psykologi/psykiatri:

Atuisunik oqaloqateqartarnerit. Nammineq inuttut ataatsimoorussatullu pingaartitanik ilisimasaqarneq. Isumalluutitik atuineq.

Tarnip pissusai pillugit isumaliutersuutit inuup pissusissamisut ineriartortinnera pillugu, tassunga ilaallutik inuit atugaanni aamma inuiaqatigiinni pissutsit assigiinngitsut pingaarutaat aamma atugassarititat inuup ineriartortinneranut tunngassuteqartut, inuusaaseq kiisalu piviusunik paasinnittaaseq. Matumani siunertaavoq perorsaanermik suliaqarnermi pilersaarusiornissaq, timitaliinissaq kiisalu nalilersuinissaq.

Isumassuinerup inuup pissusaanut ilorlermut pingaarutaa, attuumassuteqarneq aamma ataqatigiissuseq, taakkununnga ilanngullugu sumiginnaanerup malitsigisartagai.

Imminut misigisimaneq, nammineq naleqassutsimik misigisimaneq kiisalu kinaassuseq/inuusuttut kulturiat.

Attaveqatigiinneq ineriartornermut tapersersuutaasoq aamma ataqatigiissitsiniarnermut piginnaaneqarneq. Piginnaassuseqarnerit ineriartornerisa kulturillu imminnut ataqatigiinnerat.

Psykologimik tunngavilimmik innarluutunik aamma tarnikkut anniaatinik paasinninneq aamma taakkununga sanilliussilluni perorsaanermik suliaqarnermi periaatsit.

Psykologimik aamma perorsaanermik tunngavilimmik periaatsit akerleriinnerup aaqinneqarneranut sanilliullugu – ilanngullugit gruppepsykologii aamma inunnik isumaginninnermi piginnaasat pillugit ilisimasat.

Pinnguarnep inuup pissusianut ilorlermut pingaarutaa.

Atornerluinerup ilungersunartua, tassunga ilaallutik atornerluisut ataasiakkaat aamma ilaqutariinnermi pissutsit pillugit psykologimik tunngavilimmik isiginneriaatsinik paasisaqarneq. Atornerluinerup nassatai, tassunga illaallutik meeqqat/inuusuttut atornerluisuniittut.

Perorsaanermik tunngavilimmi ineriartortitsinermik suliaqarneq, tassunga illaallutik avatangiisilerinnermi paasinittaatsit periaatsillu, sinaakkusiussat aamma anguniakkat. Inunnik isumaginninnermik suliaqarnermi pinaveersaartitsineq aamma inunnut attaveqarfeqarnerup ineriartortinnissaata pingaarutaa.

WHO’p tarnikkut nappaatit pillugit suussusersioriaasia, tassunga ilaalluni tarnikkut nappaatip inuup isumaanik misigissusaanillu allanngortitsisarnerisa killeqarfii.

Socialpsykiatri atorlugu siornatigutut pinnaalersitsiniarnermi periaatsit, sakkut tunngavilersuutillu.

Inunnik isumaginninnermut sammisumik perorsaaneq atorlugu inunnut attaveqalersitsiniarneq aamma psykiatrimisuleqataasoq ‘sakkutut’.

Pædagogikip, psykologip aamma psykiatrip ilinniartitsissutigineri pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allatorneqassapput.

Semesterip ingerlanissaanut pilersaarut

Semesterip aallartinneri tamaasa ilinniartitsisut ataasiakkaat – suleqatigisinnaavaattaq ilinniagassami ilinniartitsisoqatini, suliarissavaat semesterimut pilersaarut imaqartoq ilinniartitsissutissap anguniagaanik aamma suna atorlugu taanna anguniarneqassanersoq. Semesterimut pilersaarutip ersersissavai atuagassat aamma ilinniarnep siuariartornissaa. Ilisimatitseqatigiinnissaq suleqatigiinnissamullu periarfissaqarnissaq eqqarsaatigalugit semesterimut pilersaarut mappimut ilineqassaaq tamanit atuarneqarsinnaanngorlugu.

3.2 Ilinniartitsissutit kulturimut pilersitsisinnaanermullu tunngassutillit

Ilinniartitsissutit kulturimut pilersitsisinnaanermullu tunngassutillit ilinniarnep atuagarsornertaata 30 procentia missiliorpaa. Ilinniartitsissutigineqartut makkuupput:

Pinngortitaq silamiinnerlu/asimi inuuneq.

Pinnguarnep timersornerlu:

- Sannavissorneq
- Isiginnaartitsineq
- Nipilersorneq
- Tusagassiuutit

Ilinniartitsissutit taakkualu siunertaat:

Ilinniartitsissutit kulturimut pilersitsisinnaanermullu tunngassutillit siunertaraat ilinniartup ilikkagaqarfīgissagai:

Ilinniartitsissutit tunngaviusumik isumaasa imarisaannik, suliaqarfinnik aamma periaatsinik isumaginninnermut sammisumik perorsaanermik suliaqarnermi pingaarutilinnik ilisimasaqalerneq
Kulturip aamma pilersitsisinnaanerup tunngaani inooriaatsit aamma malunnaatit aamma inuup pinngortitallu imminnut sunniivigeqatigiittarnerat
Piginnaaneqarneq nuannaalersitsisinnaanerup pinngortitami aamma nipilersornernikkut, oqaluttuarnikkut aamma eqqumiitsuliornikkut assassornikkullu misigisaqartitsineq aqputigalugit
Misikkarissuseq naleqartitat, pitsaassutsit aamma kusanartulerinerup isumaasa imarisaannut
Tunngavissat kulturip aamma pilersitsisinnaanerup iluanni sammisaqartitsinissamik isumaginninnermut sammisumik perorsaanermik suliamut piukkunnartumik naliliinermi toqqartuinermilu
Tunngavissat pikkoriffiillu pinnguilluni aamma pikkorissutsimut ineriartuutaasumik sammisassaqartitsinernik aaqqissuussinissamut isumaginninnermut sammisumik perorsaanermik suliamut atatillugu ilinniartitsissutit iluini
Sammisassaqartitsinernik meeqqat tamatigoortuunerata ineriartortinnissaanut nukittorsaataasumik naamassinnissamut pikkoriffeqarneq

Pinngortitami silamilu inuunermut atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Inuup pinngortitamik pinngitsuuisinnaannginnera, inuussutissarsiornermut aamma tarnikkut peqqissusermut tunngasutigut.

Perorsaasoq maligassiuisutut aamma suliaqarfigisamisut pinngortitamut atatillugu perorsaasuunera.

Najugarisami eqqaanilu uumasut naasullu.

Perorsaanerup ingerlarnga aamma piareersaalluni aaqqissuussineq ukunani:

Isumannaassuseq immami nunamilu - ilaallutik perorsaasup ileqqorissaarnermut aamma inatsisilerinermut tunngatillugu akisussaaffia, navialiffiusinnaasunut pitsaaliuineq.

Piujuaannartitsinissamik paasinninneq malittarisatut aamma suleriaatsini tunngavittut, pinngortitami naleqartitat.

Aallaaniarnek, piniarneq, aalisarneq perorsaanerup tungaaniit isigalugu.

Avatangiisit pillugit ilinniartitsineq.

Pinngortitami silamilu inuunermut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allattorneqassapput.

Pinnguarnek timersornerlu pillugit atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

- Pinnguarnerup aamma timersornerup isumasiornertat
- Pinnguarnek pillugu ilisimasat misilittakkanik aallaavillit
- Pinnguartarfik misileraavittut
- Aalaatsit ineriartornerat
- Nammineq meeraagallarnermi pinnguaatigisarsimasat
- Pinngortitaq pinnguartarfittut
- Meeqqat/inuusuttuaqqat/innarluutillit inooqataanikkut alaatsitigullu ineriikkiartornissaannut timersornerup periarfissiissuterpassui

Pinnguarnermut timersornermullu tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allattorneqassapput.

Sannavissornermi atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Qiperukkat assilissalu ersersinniagaat.

Isigalugit malittarisat, takorluukkat oqaluttuarinerisa, pingaarnertut sammisat, sualunnik sananerup kusassaanerlu itissusilerlugit ilusilerat.

Takussaasumik attaveqatigiinneq, plakatit, allagarsiussat il.il.

Assigiinngitsunik atortoqarluni ilusilersuineq: Marraq, qisuk aserortigaq, modellervoks, qeqoq il.il.

Ataasiinnarmik sammivilinnik suliaqarneq: Qisuk, nassuk, saaneq, soqqaq, ukkusissaq il.il.

Atortussanik akuleriissitsineq, katitereriaaseq.

Periaatsini atortussanilu tunngaviliisut: Titartaaneq, qalipaaneq, naqitsineq, annoraassiat, ammit.

Assassorneq aamma/imaluunniit maskiina atorlugu sulineq.

Atortussalerineq ilusilersugassalinerinerlu.

Sannaviit sisamat (pappiala, annoraamernit, qisuk aamma marraq) aamma taakkunani isumannaallisaanermi malittarisassat.

Pilersitsisinnaassuseqarneq, kusanartulerineq aamma oqaatsitigut assersuusiornermik ineriartortitsineq – pitsaassutsimik pimasagaatit.

Pilersitsinermik suliaqarnerup aamma inuttut ineriartornerup imminnut attuumassutaat nalinginnaasumik suliaqarfinni aamma immikkut ittumik suliaqarfinni.

Saqqummersitsinermi tunngavissat.

Sannavissornermut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allatorneqassapput.

Dramami atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Timimik sungiusaatit, timip ilisimaarinissaanut sungiusaaneq, timip pissusilersortinneratigut takutinniakkat sungiusarnerallu.

Oqaatsit atornagit attaveqatigiissinnaanermik issuaasinnaanermillu ilikkarsimasat ineriartortinnerat.

Kiinarsorneq, kiinnap isikkui assigiinngitsut pillugit ilisimasat.

Nipip sungiusarnera, nipip pissusaanik ilisimatusaatinik paasinninneq aamma nipi pillugu atortorissaarutit.

Oqaluttuariaaseq, pissanganarsaarlugu isiginnaartitsinertut atuffassineq atorsinnaasat assigiinngitsut atorlugit.

Inuttalersuilluni pinnguarneq, eqimattakkaarluni/marlukkaarluni sungiusarneq, nipip, kiinarsornerup aamma sunniivigeqatigiinnerup sungiusarneri.

Inuusanik isiginnaartitsivik, tunngavissanik ilisimannilerneq (2-D-rum, inuusanik aqutsineq, erinnap aqunnera).

Isiginnaartitsinerup ingerlanera, kissassernissamut, aallartinnissamut aamma qasukkarsimaarnissamut sungiusaatit misilerarneri.

Isiginnaartitsisuusaarneq, pinnguarnerup pingaarutaanik paasinninneq aamma taassumanga ineriartortitseqqinneq.

Isiginnaagassiamik suliaqarneq, tunngavissanik ilisimannilerneq sunniiniarnermi sakkut (3-D-rum, qullit, nipi).

Piareersaqqaarani sassarneq, nammineq isumalluutit taakkualu killeqassusiinik ilisimaarinninneq.

Isiginnaartitsinerup ingerlanera, aaqqissuussinermik ilisimasat, naammassinninneq aamma isiginnaartitsinerup ingerlasimaneranik naliliineq.

Dramamut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allatorneqassapput.

Nipilersorneq pillugu atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

- Inuup nipilersuutitut piginnaaneqarnerata ineriartornera aamma nipilersuutitut piginnaaneqarnerup nukittorsarnera.
- Nipilersorneq atorlugu perorsaaneq, nalinginnaasumik suliaqarfinni aamma immikkut suliaqarfinni.
- Erinarsuutini, erinarsorluni pinnguaatini qittasinilu qinigassat tamatigoortut piorsarneqarneri.
- Nipilersornerup katiterlugu tunngaviini ilikkaqqaagassat: tillernej, nipit allanngorarnerat, akuttoqatigiissaarnej.
- Erinarsuutit, nipilersorneq aamma erinarsorneq atorlugit pinnguaatit nammineq sanaat.
- Issuaaneq, malaatiinnarlugu piareersaqaaranani aamma erinniornej (nipi, nipilersuut, timi atorlugu).
- Timip aamma nipip paasiuminartumik rytme atorlugu sungiusarneri.
- Nipilersuutitnik rytmelersuutitnik atuinissamut ilisimasaqarnej aamma sungiusarnej.
- Nipilersornerup kulturikkut inuiaqatigiinnilu pingaarutaa - ilanngullugit nipilersornerup pingaarutai inuup timaanut, misigissusaanut, paasinnissinnaaneranut aamma inooqataanikkut pilersitsisinnaassutsikkullu ineriartorneranut.
- Nipilersorneq aamma oqaatsit atorlugit qiimmasaaneq.
- Nipilersorneq attaveqaatillu.

Nipilersornermut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allatornejassapput.

Attaveqaatit pillugit atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Atuakkanut, avisiinut, atuagassianut, TV'mut, filmimut, videomut, IT'mut, Internetimut il.il. sanilliussilluni attaveqaatitnik paasinnineq aamma attaveqaatitnik misissueqqissaarnej.

Isorinnittumik attaveqaatit oqariartaasiinik, atunerannik aamma inunnik sunniisarnerinik misissueqqissaarnej. Misissueqqissaarnermi tassani ileqqorissaarnerup, pitsaassutsip, kusanartulerinerup aamma naleqartitat isumaat ilannguniarnejassapput.

Meeqqat aamma attaveqaatitnik atuineq.

Attaveqaatit ataatsikkut amerlasuut ilaqutariinni inuiaqatigiinnilu.

Innarluutillit aamma attaveqaatit ikiortitut.

Attaveqaatitigoortussanik sanaartukkat – isumassarsinermiit inerneranut.

Attaveqaatit attaveqaatigiinnermut atorlugit aamma perorsaanermik suliaqarnermi sakkutut.

Tusagassiutitut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allatornejassapput.

Semesterip ingerlanissaanut pilersaarut

Semesterip aallartinneri tamaasa ilinniartitsisut ataasiakkaat – suleqatigisinnaavaattaq ilinniagassami ilinniartitsisoqatini, suliarissavaat semesterimut pilersaarut imaqartoq ilinniartitsissutissap anguniagaanik aamma suna atorlugu taanna anguniarneqassanersoq. Semesterimut pilersaarutip ersersissavai atuagassat aamma ilinniarnerup siuariartornissaa. Iisimatitseqatigiinnissaq suleqatigiinnissamullu periarfissaqarnissaq eqqarsaatigalugit semesterimut pilersaarut mappimut ilineqassaaq tamanit atuarnejarsinnaanngorlugu.

3.3 Ilinniartitsissutit inuiaqatigiilerinnermut aamma inunnik isumaginninnermut tunngasut

Atuagarsornerup 20%-ia inuiaqatigiilerinnermut inunnillu isumaginninnermut aamma KOL'imi ilinniagassanut tunngasuuvoq.

Ilinniartitsissutit taakkulu siunertaat:

Inuiaqatigiilerinnermik inunnillu isumaginninnermik ilinniartitsissutit siunertaat tassaavoq ilinniartup inunnik isumaginninnermi pissutsit qulaajarnissaat aamma tunngavilersukkanik siunnersuuteqarsinnaaneq isumaginnermut sammisumik suliaqarnermut atatillugu pissarsiaqarfigissagai pikkoriffigilerlugillu, aamma ilinniartup paasisaqarfigissagaa inunni ataasiakkaani, ilaqutariinni inuiaqatigiinnilu sunniivigeqatigiittarneq. Aammattaaq ilinniartuq pissarsiaqassaaq ilisimasanik inuiaqatigiinni ineriartornermut tunngasunik kiisalu inuiaqatigiinni tunngavissanik inunnik isumaginninnerup tungaani inatsiseqarnikkut iluaqutissanngortitsinermi - ilanngullugit ingerlatsinerup aaqqissuussaanera aamma Namminersornerullutik Oqartussat kommunellu akornanni suliassat agguataarneqarneri.

Inuiaqatigiilerinnermik aamma inunnik isumaginninnermik ilinniagassani atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Inunnik isumaginninnermi inatsisit - ilanngullugit meeqqat, inuusuttut, utoqqaat, innarluutillit pillugit isumaginninnermi malittarisassat. FN'p meeqqat innarluutillillu pillugit isumaqatigiissutaa.

Paaqqinnittarfiit assigiinngitsut.

Inooriaatsimi kingornuttakkat, imminortarneq.

Kalaallit Nunaanni inunnik isumaginninneq pillugu politikki, tassunga ilanngullugit inunnik isumaginninneq pillugu politikkip ineriartornera atuuffiilu (nalinginnaasut iluini aamma immikkut ittut iluini).

Inuiaqatigiinni kalaallini oqartussaasut assigiinngitsut akornanni suliassat agguataarneqarneri. Inuttut ajornartorsiulersarnernut pissutaasartut - ilanngullugit pinerlunniartarneq aamma nakuuserneq.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq.

Ilaqutariit pissutsillu ilaqutariinnut tunngasut, tassunga ilaallutik ilaqutariinni inuutissarsiornikkut atugaat – tamanna ilaqutariinnut sunniuteqarpa?

Ilaqutariit qanga/maanna, ilaqutariit ingerlaasiat.

Inuuniarnerup tunngavii, arnat/angutit suliassat.

Ilaqutariit inuiaqatigiillu pillugit inatsiseqarneq.

Inuiaqatigiit aaqqissuussaanerat atuuffiilu. Nunasiaanerup nalaa, Namminersornerulerneq, namminersorneq, aningaasaqarneq inuussutissarsiutitigullu ineriartorneq.

Innuttaasut katitigaanerat – inuiaqatigiinni inissitsiternerit.

Inunnik isumaginninnermi sullissinermi perorsaasup inissisimanera. Ileqqorissaarneq.

Perorsaaneramik suliaqarnermi inunnik isumaginninnerup iluani ajornartorsiutinik aaqqiiniutissatut siunnersuutit tunngavilersukkat.

Nipangiussisussaataitaaneq, paasissutissiisussaataitaaneq aamma nalunaartussaataitaaneq.

Suliaqarfinnik akimuilluni suleqatigiinneq.

Atornerluinerup ilungersunartui.

Akerleriinnerit aaqqinniarneri.

Inatsisit ingerlatsinerneq tunngasut.

Pissaanermik atuineq.

Projektitut ilusiligaaq (Meeqquerivitsialak).

ICC (Inuit Circumpolar Council).

FN'p inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaa.

Inunnik isumaginninnermut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allattorneqassapput.

Semesterip ingerlanissaanut pilersaarut

Semesterip aallartinneri tamaasa ilinniartitsisut ataasiakkaat – suleqatigisinnaavaattaq ilinniagassami ilinniartitsisoqatini, suliarissavaat semesterimut pilersaarut imaqartoq ilinniartitsissutissap anguniagaanik aamma suna atorlugu taanna anguniarneqassanersoq. Semesterimut pilersaarutip ersersissavai atuagassat aamma ilinniarnep siuariartornissaa.

KOL (Kommunikation =attaveqatigiinneq, Organisation=aaqqissuusaaneq aamma Ledelse=siulersuineq)

Ilinniartitsissutini 'attaveqatigiinneq, aaqqissuusaaneq aamma siulersuineq' (KOL) pineqartussat tassaavoq, ilinniartut ilikkagaqarnissaat tunngavissanik pikkoriffissanillu misississueqqissaarnermut, nalilersuinnermut aamma sullissiveqarfiup ineriartortinneqarnerani peqataanissamut kiisalu oqalulluni allallunilu ataasiinnaavallaanngitsumik, ersarissumik paasinartumillu saqqummiussisinaanissamut pikkoriffeqalernissaq. Aammattaaq ilinniartut ilikkagaqarfigissavaat isumaginninnermut sammisumik perorsaanermut atatillugu sulinermi 'attaveqatigiinneq, aaqqissuusaaneq aamma siulersuineq' pillugit ilisimasat aamma paasisimasaqarfigilissallugit suleqatigiinnermi aamma siulersuinnermi sinaakkutit inissisimanerlu.

KOLimi atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Attaveqatigiittarneq pillugu eqqarsaatersuutit meeqqanik, angajoqqaanik, sulisunik aamma aalajangiisussat allat iluini suleqatinik perorsaanep atorlugu sullissinnermi.

Attaveqatigeeriaatsit

Sassarsinnaaneq

Akerleriinnernik aaqqiiniarneq

Suleqatinik oqaloqateqarneq – oqaloqatigiinnermi periaatsit

Iltersuussineq/ajoqersuussineq

Aaqqissuusaaneq pillugu eqqarsaatersuutit perorsaanermik suliassaqarfimmut sanilliullugit, ilanngullugit makkua:

Aaqqissuusaaneq sunaava

Eqimattanngortut malitassat malillugit – eqimattanngortut malitassat malinnagit

Aaqqissuusaanerup titartarnera

Aaqqissuusaanerup ilusaa aamma tassani kulturi

Aaqqissuusaanermi ineriartortitsilluni suliaq

Inissisimanerit akisussaaffiillu

Suleqatigiinneq. Angajoqqaat. Sulisut. Assigiinngitsunik sulialinnik suleqateqarneq

Atorfiit akuerisaasut amerlassusiat

Siulersuineq pillugu eqqarsaatersuutit perorsaanep atorlugu sullissinnerup iluani, ilanngullugit makkua:

Siuttutut inissisimaneq – pissusaat assigiinngitsut

Siuttoqarnermi nalornissutit

Anguniagaqarluni sulineq – anguniakkatut siunniussaq

Aqutsisoq ineriartortitsisoralugu

Aningaasaqarneq – missingersersuutit

Ukiuortoortumik nalunaarutit – suliffeqarfinni pilersaarutit

Allattarissat/oqaatsit atorlugit akunnermuliuttutut ingerlatitseqqittarneq

Iliuusissatut pilersaarutininik paasisimasaqarneq aamma piviusunngortinniarlugit suliamik sungiusarneq

Projektilioriaaseq ilaatillugit anguniakkat, suna aqqutigalugu periaatsillu

KOLimut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allatorneqassapput.

Semesterip ingerlanissaanut pilersaarut

Semesterip aallartinneri tamaasa ilinniartitsisut ataasiakkaat – suleqatigisinnaavaattaq ilinniagassami ilinniartitsisoqatini, suliarissavaat semesterimut pilersaarut imaqartoq ilinniartitsissutissap anguniagaanik aamma suna atorlugu taanna anguniarneqassanersoq. Semesterimut pilersaarutip ersersissavai atuagassat aamma ilinniarnep siuariartornissaa. Iisimatitseqatigiinnissaq suleqatigiinnissamullu periarfissaqarnissaq eqqarsaatigalugit semesterimut pilersaarut mappimut ilineqassaaq tamanit atuarneqarsinnaanngorlugu.

4. Pikkorissarnerit pinngitsoorani ingerlatassat

Pikkorissarnerit pinngitsoorani ingerlatassat/itisilerinermi sammisassat atuagarsornerup 20%-eraat, taakkunanilu ilinniartitsissutissat makkuupput.

Peqqinneq pillugu ilinniartitsissutit aamma socialmedicin.

Ilaqutariinnik sullissineq.

Innarluutit pillugit ilinniutit, tassunga ilaallutik inuunerup oqaluttuassartaa perorsaanermi sakkutut.

Aliasunneq aamma ajornartoorneq.

Sumiginnaaneq.

Ilinniartitsissutit taakkulu siunertaat:

Pikkorissarnerni pinngitsoorani ingerlatassani/itisilerinermi sammisaaqarnissami siunertaavoq ilinniartitaanermi uani ilinniartitsissutissani imminni ilaanngikkaluartuni ilinniartitsissutilli qanigisarilluinnagaanni ilinniartup paasisimasaaqalernissaa.

Itisilerlugit sammisassat pingasut seminariamit toqqarneqassapput.

Pikkorissarnerit marluk ilinniartut namminneq toqqassavaat.

Pikkorissarnerit pinngitsoorani ingerlatassat itisilerinertallit sap. ak. marluk-pingasunik sivisussuseqarsinnaapput.

Pikkorissarnerit atuagarsorfiusut saniatigut ilinniartut namminneq pikkorissarnernik pilersitsinnaassutsimik imalinnik toqqaasinnaapput ilinniartup pilersitsisinnaasuseq atorlugu perorsaanerup ingerlaneranik itisileriffigisinnaasaanik. Pilersaaruserneq, naammassillugu suliarinninneq, ingerlanneqarsimaneranik tunngavilersuineq meeqqat/atuisut pillugit perorsaanermik naammassisaqarnerup ilaatut.

Peqqinneq pillugu aamma socialmedicinimi ilinniartitsissutini atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Suliffimmi avatangiisini pissutsit pillugit ilisimasaqarneq.

Peqqinnermik nakkutilliineq.

Pitsaaliuineq erniinnarluinnaq.

Peqqinneq pillugu perorsaanep tassanilu piumasaqaatit.

Sullissivinni eqqiluisarneq. /Inuttut nammineq eqqiluisarneq kiisalu tarnikkut peqqissuuniarneq.

Illup iluata silaannaata pingaarutaa. Timikkut. Tarnikkut. Inooqatigiinnikkut.

Meeqqat inuusuttuaqqallu aneernerat.

Nappaatit tuniluuttartut. Iliuuseqarnissamut piareersaatit. Nakorsaatitortitsineq.

Inuussutissalerineq – Pissusilersorneq.

- Perorsaasup suliassai.

Peqqinnermut aamma socialmedicinimut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allattorneqassapput.

Ilaqutariinnik sullissineq pillugu atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Ilaqutariit timikkut sianiutikkulluunniit innarluutillit pillugit nassuiaat.

Isumaginninnermut sammisumik perorsaaneq ilaqutariinnik sullissinerup nassuiaataa.

Isumaginninnermut sammisumik perorsaanermi ajornartorsiutitut inissisimasut isumannaarniarnerinut.

Ilaqutariit naleqqutinngitsumik imminnut sunniivigeqatigiittarnerat allannngortinniarlugu periaatsit.

Ilaqutariinnik peqqissaanermi katsorsaariaatsinik assigiinngitsunik ilisimasaqarneq.

Ilaqutariinnik sullissinnermut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allattorneqassapput.

Innarluutillit pillugit ilinniarnermi atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut - ilanngullugu inuunerup oqaluttuassartaa perorsaanermi sakkutut:

(Inuunerup oqaluttuassartaanik oqaluttuarnermi pineqarpoq nammineq nipi nassaarineqassasoq, nammineq oqaluttuassartamik – tassalu aamma nammineq inuunermik - piginnittuulerneq):

- Kinaassutsip innarligassaannginera inerikkiartortinneranilu atugassarititaasut.
- Eqqaamasat.
- Naleqartitat.
- Avissaarneq annaasaqarnerlu.
- Isumassuineq perorsaanermik suliaqarnermiittoq aamma inuunerup oqaluttuassartaanik suliaqarnermiittoq.
- Ulluunerani paaqqinnittarfik aamma inuunerup oqaluttuassartaanik suliaqarneq.
- Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfik aamma inuunerup oqaluttuassartaanik suliaqarneq.
- Inuunerup oqaluttuassartaanik suliaqarnermi periaatsit - ilanngullugit attaveqarfigisartakkat nalunaarsornerat, inuunerisimasaq, siuaasat nalunaarsornerat il.il.

Innarluutillit iliinnartitsissutigiginissaannut aamma inuunerup oqaluttuassartaa perorsaanermi sakkutut ilinniartitsissutiginerinut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allattorneqassapput.

Aliasunneq aamma ajornartoorneq pillugit atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Annilarujussuarnerup/quarsaarnerup nalaa

Qisuariarnerup nalaa

Suliarinerata nalaa.

Nutaamik paasinnissinnaalernerup nalaa

Kingusinaartumik imaluunniit kingusiinnakkut aliasuuteqarneq, tassunga ilaallutik tarnikkut anniaatit timikkut nappaatinngortut aamma/imaluunniit tarnikkut malunnaatitut ersiutit.

Aliasuut qaangiataagaq.

Meeqqat aliasuttarnerat.

Aliasunnermut aamma ajornartoornermut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allattorneqassapput.

Sumiginnaaneq pillugu atuarsimasassatut najoqqutarineqarsinnaasut:

Naammanngitsumik isumassorneqarneq.

Sumiginnaaneq meeqqap inerikkiartornissaanut ulorianartorsiortitsisumik (timikkut/tarnikkut).

Sumiginnaaneq iliuuseqarnikkut pisoq, iliuutsit pillarneqaataasussat (nakuuserneq, kinguaassiuutitigut atornerluineq).

Sumiginnaanerup kinguneri.

Sumiginnaanermut tunngatillugu ilinniagassat pillugit ataatsimiititaliami atuakkat najoqqutassat allatorneqassapput.

Pikkorissarnerit pinngitsoornani ingerlatassat naggaserlugit naliliisoqassaaq ima *akuerineqarpoq* imaluunniit *akuerineqanngilaq*.

5. Perorsaasunngorniarnermi piffissaq itisileriffiusoq.**Siunertaq tassaavoq:**

- **Itisilerineq sammisami killilikkap iluani ilinniartitaanermi ilinniartitsissutip ataatsip iluani imaluunniit ilinniartitsissutit arlallit iluini.**
- **Ilinniartup pissarsiaqarfigissagaa suliamut ilisimasaqalerneq kiisalu pikkoriffeqalerneq.**
- **Ilinniartuq periarfissaqassasoq itisilerisinnaanissamut pikkoriffigiligassani sammisat imaattut iluini: tamanut atuuttutut isiginnineq, sammisamut attuumassutilimmik itisiliineq, perorsaanermi suleriaatsit aamma perorsaanermik suliaq.**
- **Ilinniartup pissarsiaqarfigissagaa allattarissatigut pikkoriffeqalerneq.**

Ilinniartitsineq ilinniarnertu ingerlanneqassapput amerlanngitsukkaarluni siunertaralugu ilinniakkani, perorsaanermik suleriaatsit aamma perorsaanermik suliat iluini ilisimasat pisinnaanerullu sungiusarnerini misilerarnerinilu peqataalluarnissamut periarfissaqarnissaq. Piffissaq itisileriffiusoq 4. semesterimiippoq.

Peqataasut qassiuneri:

Itisileeqatigiittussat pilersinneqassapput peqataasussat sisamat arfinillilu akornanni amerlassuseqaraangata.

Eqimattat pilersinnissaannut aamma samminiakkatut siunnersuuteqarnissamut piffissaq:

Itisilerinerup aallartinnissaa kingusinnerpaamik sap. ak. marlunnik sioqqullugu eqimattat pilersinneqassapput. Tamanna pissaaq ilinniartut sammisassatut siunnersuutaasa allagarsiivimmuut nivinngarnerisigut. Tamatuma kingorna ilitsersuisut ilinniartut suleqatigalugit eqimattaliussapput, taamaalilluni ilinniartut ilisimaniassammassuk sammisassat suut aamma eqimattat sorliit piffissami itisileriffimmi ingerlakkumaarneraat.

Ilinniartut namminneq sammiagartik pillugu qulequtsiussapput. Itisilerniagaaq ataasiinnaasinnaavoq ilinniarnermi uani ilinniagassat arlaanneersoq imaluunniit sungiusarluni sulinermeersuusinnaavoq.

Ingerlanissaata pilersaarusionera.

Eqimattat ilitersuisortik suleqatigalugu sivikinnerpaamik ullut siulliit pingasut atussavaat itisiliinissami siunniussamik aamma ajornartorsiutip inissisimaneranik suliaqarnermut, ajornartorsiutip nassuiarlugu allanneranut aamma samminiakkamik killiliinermut. Taakkua imaqqassapput perorsaaneramik suleriaatsit pillugit eqqarsaatersuutinik.

Suliarineqassaaq atuarnep ingerlanissaanut pilersaarut, kikkut aggersarlugit ilinniartitsisoriumaneqarnersut aamma eqimattat namminersuutigalugu ilinniakkaminnik ingerlatsinissaannik, ilitersuisoqarnissamut, paasisassarsiorluni pulaarnissamut il.il. pilersaarutit.

Siunniussaq, ajornartorsiutip inissisimanagera, ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera, killiliineq aamma ingerlanissaanut pilersaarut ilitersuisumit akuerineqassapput.

Eqimattat ataatsimeeqatigiittarneri.

Ilinniartut ilitersuisullu sapaatip akunneranut ataasiarlutik tamarmik ataatsimeeqatigiittassapput, ataatsimeeqatigiinnermilu tassani suleqatigiit ataasiakkaat ingerlanertik pillugu, suna maannakkut ingerlannerlugu aamma sapaatip akunnerani tulluuttumi sunik pilersaaruteqarnerlutik paasissutissiisassapput. Aamma ataatsimeeqatigiinnermi tassani isumaqatigiisutigineqassapput pilersaarusionerqassallutillu saqqummiinissaq aamma ataatsimut oqallisissiasaq.

Ataatsimeeqatigiinnermittaaq eqimattat tamanut tunniunneqarsinnaavoq ataatsimut oqallisissiasaq.

Eqimattat ataatsimeeqatigiittarneri sivilissusilerneqarput nal. ak. 4-nik, assersuutigalugu ataasinnigornermi ullo'qqeqata siorna.

Ataatsimiinnerni taakkunanani najuuttussaataaneq atuuppoq ullunilu taakkunanani eqimattat allanik isumaqatigiisuteqarsinnaanngillat.

Ilitsersuisoqarneq.

Eqimattamut ataatsimut sap. akunneranut nal. ak. 10 ilitersuinnermut immikkoortitaapput, taakkunanilu ilaareerput nal. akunneri saqqummiinnermi atorneqartussat.

Ilinniartut ilitersuisullu suleqatigiillutik ilitersuinissamik pilersaarut suliarissavaat.

Ilitsersuisup qulakkiissavaa ilinniartut siunniussartik aallaavigalugu suliaqarnerat.

Ilitsersuisoq ingerlatsinissamut sammiveqartumik ilitersuisaaq eqimattat suleqatigiinnerannut ineriartuutaasumik pitsanngorsaataasumillu.

Ilitsersuisup qulakkiissavaa isiginneriaatsinik ilassutaasunik tunniussaqartoqarnissaa eqqartugassamik allaganngorlugu ilitersuisumut tunniussaqartoqareersimatillugu.

Ilitsersuisoq ikiuutissaaq qaaqqusarlugit ilinniartitsisoriniakkat naleqquttut pillugit aamma ilitersuisaaq itisiliinerup nalaani allallugu suliarineqartup saqqummiunniissaanut tunngasuni.

Synopsis, saqqummiineq aamma piffissap naggataani sammisamik ilisarititsineq.

Synopsemik suliaqarneq (takuuk assigiimmik malitassaq qupp. 26):

Synopse tassaassaaq sammisaaq tamakkerlugu ersersitsisoq, suliamut tunngatillugu killiliisinnaalersitsisoq aamma nalunaassavaa samminiakkap imarisai pingaarnerit oqalulluni saqqummiilernissami aamma kisimiilluni itisiliinnissami.

Synopse immiini tassaavoq eqimattap sakkussaa oqalulluni saqqummiinnermi ilaqartumik kisimiilluni itisiliinermik aamma sammisap uppersaasioreranik.

Synopse tunniunneqassaaq arfinilinnigorlugu kingusinnerpaamik saqqummiinissaq ullunik pingasunik sioqqullugu.

Sammisat ilisaritinneqarnerinut/saqqummiunneqarnerinut ulloq ataaseq atorneqassaaq. Saqqummiussinermi oqallittoqarsinnaaneranut aamma eqimattat ataasiakkaat sammisaat pillugu apeqquteqartoqarsinnaaneranut piffissaliisoqassaaq. Saqqummiineq tamaat isigalugu ukua pineqarput: saqqummiussineq, nammineq kisimiilluni synopsemik itisiliineq, takutitsinertaa aamma oqallinnertaa. Saqqummiinerup ersersissavai takutillugillu ilinniartup/ilinniartut sammisaminni, itisiliinerminni aamma tamanut atuuttunik sammisaminnut sanilliussinerminni, perorsaanermik suleriaatsini aamma perorsaanermik suliaqarnermi pikkoriffii. Saqqummiinermi ilaassapput pilersitsisinnaassutsimik ilangussat sammisamik ersarissaasut. Eqimattat suleqatigiillutik pilersaarusiussapput ilinnialeqatigiit tamakkerlutik saqqummiinertik peqataaffigisinnaaniassammassuk. Ilinniartut allat perorsaasunnngorniartut saqqummiinermit qaaqquneqassapput. Piumasaqaataavoq ilinniartut tamarmik synopse, ilinniarfiup qarasaasiaqarfiani katullugu iserfigisinnaasaanniittoq, atuarsimassagaat, taamaalilluni suliamut naleqquttumik saqqummiineq pillugu oqallittoqarsinnaaniassammat. Ilinniartitsisut aamma aggersarlugit ilinniartitsisorisat saqqummiinermit qaaqquneqarsinnaapput.

Piffissaq itisileriffiusoq nalilerneqassaaq akuerineqarpoq/akuerineqanngilaq.

Naliliineq ilitersuisut piffissamut itisileriffiusumut attuumassuteqarsimasut akornanni pissaaq, .

Naliliinermi itisiliinermi siunniussa aallaavigineqassaaq. Nalunaarusiaq saqqummiinerlu itisiliinerup tamakkerluni nalilivigineqarneranut ilaatinneqassapput.

6. Paasisassarsiorluni angalaneq

Paasisassarsiorluni angalanerup siunertaraa ilinniartup paasisimasaqarfigilissagaa paasiniffigissallugulu nunani allani meeqqat inuusuttullu inuuniarnikkut atugaat. Tamatumani isumaavoq nunami pineqartumi perorsaanermik suleriaaseq peqqissaartumik misissorneqarlunilu allaaserineqassasoq.

Paasisassarsiorluni angalaneq ilinniarnermut ilaavoq pinngitsoornani peqataaffigineqartussa. Paasisassarsiorluni angalaneq pissaaq ilinniarnerup ukiuisa pingajussaata aallartisimalernerani. Piareersarnermut sap. ak. ataaseq atorneqassaaq nalilersuiner Mullu aamma sap. ak. ataaseq.

Ilinniartut paasisassarsiorluni angalaarnermi peqataanissaminnut periarfissaqanngitsut suliakkerneqassapput kisimiilluni allallugu suliasamik. Suliakkiummi aallaavigineqassaaq perorsaanermik suliaq nunani tamani kulturip tungaaniit isikkivilerluni.

Paasisassarsiorluni angalaneq **sap. ak. marluk** sivilissuseqassaaq.

Ilinniartut najugaq qimannagu perorsaanermik ilinniartitaanermi aqutsisoq isumaqatigereerlugu allasaaserissavaat paasisassarsiorluni angalanissamut pilersaarut, allaaserisarluni taanna paasisassarsiorluni angalanissap pilersaarusiortulugu ingerlateqqinneranut tunngaviliunneqassaaq.

Ilinniartut ilinniartitsisullu peqataasussat ataatsimoorlutik paasisassarsiorluni angalanissamut tunngasut aaqqissuutissavaat. Tulluassagalarpoq paasisassarsiorluni angalanissap piareersarnerani ilinniartitsinermi qulequtsiussuullugu ataatsimut sammitinneqarpat, taamaalilluni ilinniagassani tamani iluatsillugu ilanngunneqartarlutik sammisassat paasisassarsiorluni angalanissami anguniagassatut siunniussamut naleqquttut.

Paasisassarsiorluni angalareernermi nalilersuisoqassaaq. Tulliullugu ilinniartut paasisassarsiorluni angalanertik tamarmik immikkut allaaserissavaat ilinniartoqatinut saqqummiussassamik, taamaalilluni tamarmik kulturit allat paasisaqarfiginiassammatigit.

7. Ilinniartitseriaatsit

Ilinniartitsinerup imarisai atuartitsissutigineqassapput ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atorlugit. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq **tamatiguussuseq tunngavigalugu**, siunertaralugu ilinniartut ilinniarnermik ingerlanerani ilinniariaatsinik ilikkariartornerullu ingerlaasiinik assigiinngitsorpassuarnik ilikkagaqarnissaat.

Ilinniartitsisoq ilinniartitsinermini **periaatsit sorliit atornissaannut kiffaangissuseqarpoq**.

Malitassaq pingaarneq tassaavoq ilinniartut suleqatigalugit ilinniartitsinerup ilusaa aaqqissuunneqassasoq ilinniartitsinermi atorussat qanoq ittuuneri nalilersoreerlugit kiisalu ilinniartut piukkunnaataat misilittagaallu aallaavigalugit.

Ilinniagassanik atuartitsineq tassaavoq ilinniartut aquataat aamma ilinniartitsisup aquataa imminnut kattullugit ilinniartitsineq. Ilinniartitsinermi atorneqassapput ilinniartitsissutini ataasiakkaani oqariaatsit, periaatsit aamma ilisimasat misilittakkanik aallaaveqartut. Ilinniartoq ilinniagassami nalinginnaasumik paasisimasaqalissaaq isumaginninnermut sammisumik suliaqalernissami atorneqarsinnaasumik – apequtaalluni ilinniartoq paasisimalikkap nalinginnaasup pisuni piviusuni atussallugu piginnaaneqarnersoq.

Ilinniartitsineq aamma aaqqissuunneqarsinnaavoq **ilinniartitsissutit akimorlugit ilinniartitsinertut**, tassani ilinniartitsisut siumungaaq ilinniartitsinissap imaanik ilusaanillu ataqatigiissaareersimasinnaapput *imaluunniit* ilinniartitsisut arlallit ilinniartitsissutinit assigiinngitsuneersut ataatsikkut ilinniartitsisorineqarlutik. Ilinniartitseriaaseq taanna periarfissivoq sammisap ataatsip ilinniagassaniit assigiinngitsunit arlalinniit isigalugu paasinarsarnissaanut.

Aalajangersimasumik sammisaqarluni ilinniartitsineq isumaqarpoq ilinniartitsisut ilinniartullu apeqquserneqarsinnaasumik aalajangersimasumik toqqaassasut imarisamigut immiini killilikkamik suna suliarineqassanersoq piffissami aalajangersimasumi.

Projektimut sammisumik ilinniartitsinermi pingaarnerusoq tassaassaaq ilinniartut namminneq ajornartorsiummik inuiaqatigiinnut attuumassutilimmik misissuinerannik tassanngalu passussinerannik aallaaveqassammat. Ajornartorsiut isiginneriaatsinit assigiinngitsunit isigalugu passunneqarsinnaavoq pisarneq malillugu sulianut killiliussat akimorlugit.

Projektit suliaq tamatigut sulinerup naggataani anguniakkamut sammitinneqartumik inerineqartussaavoq. Ilinniartitsisup suliap ingerlanerani aamma imassaanik sunalu periaaseralugu toqqaaniarnermi kisimiilluni akisussaaffik tigungmissanngila uanilu ilitsersuisutut siunnersortitullu inissilluni.

Sannavimmi sulinertut ilinniartitsinermi sammineqarnerussaaq assaat atorlugit naammassisaqarluni suliaqarneq. Sannavimmi ilinniartitsineq aallaaveqassaaq peqataasut pilersitsisinnaassuseqarnerannik, eqqumiitsuliornermut piginnaaneqarnerannik, siunertaraalu angusaqarnissaq nutaanik ersersiteriaaseqalernissamut aamma kisimiilluni imaluunniit ataatsimoorullugu sanaanik inigaqarneq aqutugalugu paasisimasaqalerneq. Uani ilinniartitsineq nalinginnaasumik sammiveqarlunilu naammassisassamut sammitinneqarpoq.

Siunissamik takorluuilluni sannavik atorneqassaaq ilinniartitsissutit akornanni akuleriissitsisinaanermut periarfissatut. Siunissamik takorluuilluni sannavik, soorluttaaq projektimik suliaqarneq taamaattoq, siumorsimasamik piviusumik aallartiffeqassaaq aammalu pilersitsisinnaalluni kinguneqartussamik pisariitsumillu aaqqiissutaasinnaasunut naajartorfiusinnaasunik.

Taamaalilluni eqimattatut ingerlaneq aamma kisimiilluni itisiliineq ilinniarneq tamaat paarlakaajaattassapput.

8. Sungiusarluni sulineq

Ilinniarnep ukiuata aappassaani ilinniartut ilinniarnerminnut atatillugu sungiusarlutik suliffimmiissapput. Sungiusarneq pissaaq suliaqarfinni ilinniartut atorfeqarfigisaanni, imaalilluguli sammisaqarfigisat arlaatigut paarlaanneqartarsinnaassallutik. Assersuutigalugu ilinniartut immikkut ittumik suliaqarfiusuni sulinerimik misilittagaqanngitsut inanneqassapput suliaqarfimmi taamaattumi sungiusarlutik suleqqullugit.

Sungiusarluni suliffimmiinneq sap. ak. 13-inik sivilissuseqassaaq.

Sungiusarluni sulinissamut piareersarneq sungiusarluni suliffimmiinnissaq sap.ak. ataatsimik sioqqullugu. Sungiusarluni sulineq nalilersuiffiqineqassaaq najugaq qimannagu ilinniarfimmit sungiusarluni sulilernermit sapaatip akunnera qaangiuppat.

Sungiusarluni sulineq pissaaq sungiusarluni suliffissatut najugaq qimannagu ilinniarfimmit akuerisaasumi.

Sungiusarluni sulinerup siunertaa

Ilinniartut ataasiakkaatut aamma allanik suleqateqarlutik isumaginninnermut sammisumik perorsaanermi peqataassapput aammalu ilisimasanik misilittakkanillu katersuinnermikkut suliarisimasatik atorlugit isumaginninnermut sammisumik perorsaanermi suliassani aaqqiiviusinnaasunut pitsaasunut tunngavissanik pissarsissapput. Ilinniartup perorsaanermik suliamut nammineq tunngavissanik paasinninnera annerulissaaq – tassa nammineq inuttut aamma suliamut tunngasuni.

Sungiusarluni sulinerit ingerlanneqassapput makkuninnga piunasaqarluni:

1. Sungiusarluni suliffiit qitiusumi ilinniarfik sungiusarluni sulineq pillugu isumaqatigiissuteqarfigissavaat. Ilinniartup sungiusarnermi isumaqatigiissut eqqortissavaa – ilaavortaaq ilinniartup pisussaaffigimmagu sungiusarluni suliffimmi ulluinnarni sulinerimut peqataasussaanini.

2. Qitiusumi ilinniarfiup sungiusarluni suliffik suleqatigalugu ilinniartuq ilinniarsimasumik sungiusarluni sulinermi ilitsersuisoqartissavaa, taassumalu sungiusarluni sulinerup ingerlanera akisussaaffigissavaa.
3. Qitiusumi ilinniarfiup qulakkiissavaa ilinniartup sungiusarluni suliffimmiinnermi nalaani ingerlaavartumik ilitsersorneqartarnissaa.

Sungiusarluni suliffimmiinnissaq sioqqullugu ilinniartuq suliaqassaaq nammineq inuttut aamma suliamut tunngatillugu anguniakkani allallugit nassuiarlugit, taannalu sungiusarluni sulinermi ilinniartitsisorisamit akuerineqassaaq.

Sungiusarluni sulinerup ingerlanerani ilinniartup nammineerluni toqqassavaa itisiligassamisut imaluunniit isumaliutersuutissamisut sammisassani.

- Ilinniartup isumaliutersuutini suliarissavaa najugaq qimannagu ilinniarfimmi sungiusarnermi ilinniartitsisumit akuerisassanngorlugu.
- Akuersinerup kingorna suliaqartat toqqakkamik suliaqarneq nanginneqassaaq.

Sungiusarluni suliffigisamut pulaarneq

Sungiusarluni suliffimmiinnerup nalaani sungiusarluni sulinermi ilinniartitsisoq marloriarluni pulaassaaq.

Pulaarneq 1 pissaaq sungiusarnerup aallartinneraniit sap. ak. 4-6 qaangiuppata.

Pulaarneq 2 pissaaq sungiusarnerup naammassinissaa qaammammik ataatsimik sioqqullugu.

Pulaarneq 1 siunertaqarpoq:

- Pulaarneq sivissuseqassaaq nal.akunnerinik 1-2.
- Paasiniassallugu ilinniartuq sungiusarluni sulinermini aallartilluarsimanersoq.
- Ilinniartumik sungiusarlunilu sulinermi ilitsersuisumik ikorfartuinissaaq.
- Ilinniartup sungiusarluni suliffimmiinnermini anguniagavianik aqqissuussinissaq qimerluuinerlu.

Pulaarneq 2 siunertaqarpoq (naliliiffiusussaq):

- Ilinniartuq ilitsersuisoq ilinniartitsisorlu peqatigalugit sungiusarluni suliffimmiinnerup ingerlasimanera kingumut qiviassallugu periarfissaqassapput aammalu isumaliutigalugu ilinniartup sungiusarnini sutigut pissarsiaqaatigisimaneraa kiisalu ilinniartup nammineq anguniakkani qanoq atsigisumik angusaqarfigitigisimanerai.
- Ilinniartumut ilisimatinneqassaaq sungiusarluni suliffimmi suleqatit ilinniartup sulisimanera aamma naammassisai qanoq isigisimaneraat.
- Peqataasut tamarmik erseqqissassagaat sungiusarluni sulinerup *akuerineqarneranut* imaluunniit *akuerineqannginneranut* tunngavigisatik.

Naliliinermut malittarisassat atuuttut: Sungiusarluni sulinermi ilinniartitsisup aappasaanik pulaarnissaa sap. akunneranik ataatsimik sioqqullugu sungiusarluni suliffiup/sungiusarluni sulinermi ilitsersuisup ilinniartumik naliliinini allaganngorlugu nassiutissavaa.

Tassa anguniagassatut isumaqatigiissutaareersimasoq aamma ilinniartitaanerup anguniagai aallaavigalugit

Sungiusarluni suliffiup sungiusarluni sulineq akuerissanngikkaluarpagu tamanna allaganngorlugu tunngavilersorneqassaaq.

Sungiusarluni suliffiup sungiusarluni sulineq akuerippagu taanna akuersineruvoq.

Sungiusarluni suliffiup sungiusarneq akuerinngippagu sungiusarlunilu sulinermi ilinniartitsisoq tamatumani isumaqataappat sungiusarluni sulineq ilinniartup uteqqittariaqarpaa.

Sungiusarluni sulineq ataasiaannarluni uteqqinneqarsinnaavoq sungiusarluni sulinermi taakkunani marlunni.

Sungiusarluni suliffiup aamma ilinniarfimmi ilinniartitsisup sungiusarluni sulinerup akuerinissaa imaluunniit akuerineqannginnissaa isumaqatigiinngissutigippassuk tassunga inaarutaasumik ilinniarfimmi rektori aalajangiissaaq. Rektorip aalajangiineranut tunngaviussaaq matumani akuusunit pingasuusunit allakkatigut oqaaseqaatit.

Immikkut ittumik pissutissaqarpat sungiusarluni sulinerup naammassinnginnerani naliliisoqarnissaa naliliineq pisinnaavoq aatsaat sungiusarluni sulisup sungiusarnermi affaa ingerlatereersimappagu.

Tamanna isumaqarpoq sungiusarluni suliffiup kissaatiginngippagu ilinniartup sungiusarnini ingerlatiinnassagaa piffissallu sungiusarfissap affaa ingerlareersimappat taava ilinniarfik pisussaavoq sungiusarluni suliffissamik nutaamik ilinniartup sungiusarluni sulinerminik nangitsivissaanik nassaassalluni.

Taamatut pisoqartillugu sungiusarluni suliffik kingulleq tassaavoq naliliisussaaq, kisianni taassuma sungiusarluni suliffiup siulliup allakkakkut naliliinera aalajangiinalernermini ilaatissinnaavaa.

Pinngitsoorani najuuttussaataaneq

- Ilinniartuq ilinniartitsinermit atatillugu pinngitsoorani atuariatortussaataavoq. Malittarisassat taakku sungiusarluni suliffimmiinnermi aamma atuupput.
- Ilinniartup nal.ak. 40 suliffigisussaavai.
- Taakkunannga nal. ak. 28 perorsaanermik suleriaatsit atorlugit sulinermit, (tassunga ilaallutik angajoqqaat ataatsimiitinneqartarnerat, sulisut ataatsimiittarneri).
- Sapaatip akunneranut nal. ak. 2 oqaloqatigiinnernut.
- Sinneruttut nal. ak. 10 atorneqassapput suliakkiissummik allannermit, piareersarnermit, ilinniagasserinermit immaqaluunniit ilinniagassereqatigiinnermit.

Tiimit oqaloqatigiiffiit

Tiimit oqaloqatigiiffiit tassaapput oqaloqatigiinnerit ilinniartup aamma sungiusarnermi ilitersuisup akunnerminni isumaqatigiissutigereerlugit pilersaarutaareersumik oqaloqatigiinneri. Siunertaavoq ilinniartumik ikorfartuinissaaq ilinniarnernut atatillugu suliffimmiinneq sapinngisamik pitsaanerpaamik pissarsiaqarfigeqqullugu. Pingaartuuvoq akunnerit taakku eqqortinneqarnissaat aammalu akornusersorneqarani qiimasumillu ingerlanneqartarnissaat.

Sungiusarnermi ilitersuisup ilinniartullu immersussavaat immersugassaaq nal. akunneri oqaloqatigiinnermit atorneqareersimasut pillugit.

Atsiorneqassaaq ilinniartumit aamma sungiusarnermi ilitersuisumit.

9. Allallugit suliaakkiissutinik tunniussinermi najoqqutassat

Ilinniarnep ilaatut pissusissamisoortutut allaquttussaannngitsutullu ilinniartup piffissani assigiinngitsuni suliarissavai suliaakkiissutit arlallit.

Tassaasinnaapput kisimiilluni allallugit suliassat aamma eqimattanngorluni suliassat.

Allattarissanik namminersuutigalugu suliaqarnerup ilinniartop periarfississavaa pisariaqartumik sungiusarnissaanut ilisimalersimasat katersukkat suliareqqinnissaanut aamma isummersorfiginissaanut.

Suliaakkiissutit imaat qanorlu amerlatigisunik qupperneqarnissaat pinerit tamaasa ilinniartup ilinniagassanilu ataasiakkaani ilinniartitsisut imaluunniit sungiusarluni suliffimmiinnermut akisussaasup akornanni isumaqatigiissutigineqartassaaq.

Misilitsinnerit ingerlanneqartarneri pillugit aalajangersakkat aamma misilitseriaatsit atorneqartut allaaserineri

Ilinniarnermi anguniakkat piunasaqaatillu aalajangerneqarsimasut naapertorlugit ilinniartup qanoq annertutigisumik piginnaaneqarnerata naliliiffigineqarnissaa misilitsinnerni siunertaavoq.

Ilinniarnermi misilitsinnerit tassaapput nammineq ilinniartitsisorisat imaluunniit avataaneersunik naliliisoralugit misilitsinnerit. Avataaneersunik naliliisoqarluni allallugit suliaakkiissutit ataatsimiititalianit suliaakkiissusanit suliaassapput. Nammineq ilinniartitsisut naliliisoralugit misilitsinnerni allallugit suliaakkiissutit PI/SPS'ip aamma najugaq qimannagu ilinniartigisap suleqatigiillutik suliarissavaat.

Soraarummeernerit ingerlanneqartassapput ilinniartitsisumit/ilinniartitsisunit ilinniagassami ilinniartitsisorineqartumit/-nit, taamalu ilinniartitsisoq tassaassalluni soraarummeersitsisoq.

Misilitsinneq sapinngisamik soraarummeersitsisup soraarummeersinneqartullu akornanni oqaloqatigiinnerussaaq censorip ilannguffiginnaasaa.

Censori aamma soraarummeersitsisoq soraarummeerneq pillugu aalajangiiniarluni oqaloqatigiinnerminni aamma karakteriliinnerminni kisimiissapput. Soraarummeersinneqartopq pisinnaatitaavoq karakteriliinnermi tunngavigilersuutit oqaasinngorlugit tusarnissaanut.

Ilinniarnermi misilitsinnerit tamanna pillugu malittarisassatut aalajangersakkat naapertorlugit ingerlatsisoqarnissaanut PI/SPS'imi rektori akisussaavoq.

10. Synopsis allannissaanut ilitsersuut

Synopsis imaatut sananeqassaaq:

Ataani allassimasut synopsisimik allannermi ikiuutissatut eqqarsaataapput. Oqaaseq synopsis imaluunniit synopse grækerit oqaasiannik naggueqartopq isumaqartopq ”qimerluueqatigiinneq”,

tassa imaappoq pingaarnerusunik eqikkaaneq, soorlu aamma filmiliassap nassuiarneranut assersuunneqarsinnaasoq.

Synopsemik allannissami siunertaavoq suliamut tunngasuni piginnaanngorsaataasumik oqallisissioornissaq – sammisap/ajornartorsiutitut inissisimasup ilinniartup imaluunniit eqimattat misilitsiffiginiarlugu toqqarsimasaata akioriissutigineqarnerani.

Synopse tassaavoq sammisamik imaluunniit sammisamut tunngasunik naalisaalluni eqikkaanermi allattukkat. Synopsemut ilisarnaataavoq ilinniarnep iluani ilinniagassami/ilinniagassani pineqartumi/-ni sammisimasat suleriaatsillu aallaavigalugit ajornartorsiut ataaseq arlallilluunniit pillugit allagaagami.

Ajornartorsiutitut inissisimasoq tassaavoq ajornartorsiutip naatumik eqqartornera. Ajornartorsiutitut inissisimasoq tassaasinnaavoq pisimasoq perorsaanermik suleriaatsimiittoq. Ajornartorsiutip nassuiarlugu allaaserinera itisiliinermut aqutsisuuvoq. Tassaniikkajuppoq apeqqut ataaseq imaluunniit apeqqutit arlallit pillugit tikkuussineq ajornartorsiutitut inissisimasoq aallaavigalugu ilinniartut misissorusutaannut.

Ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera pitsaasoq tassaavoq:

- Apeqqut pingaarneq ersarissaq aalajangiivigineqanngitsorlu *ataaseq*, immaqalu taassuma ataani apeqqutit allat apeqqummut nassuiaatit
- Ilinniagassamut illit sammisarnut attuumassuteqartoq
- Ilnnut soqutiginaatilik
- Naatsoq, erseqqissoq amerlanerpaamik titarnerit qulit.
- Tupigusuummik tunngaveqarsinnaavoq: ”Sooruna...”
- Assortuuttunik tunngaveqarsinnaavoq: ”Amerlanerit isumaqarput ...piviusorli”
- Apeqqutigikkajunnersaapput ”qanoq” imaluunniit ”sooq” imaaginangitsoq “suna”
- Nutaanik imaluunniit oqassaarutaasunik aperisoqarsinnaavoq
- Periarfissiisq illersuilluni assortuilluniluunniit tunngavilersuinissamut
- Periarfissiisq inerniliinissamut

Itisiliineq pissaaq suliami ilisimasanik pingaarnersiulluni aamma suleriaatsini misilittakkat ilanngunneqarsinnaapput.

Itisiliinerup ajornartorsiutip nassuiarlugu allaaserinera ersarissassavaa.

Synopse soraarummeerluni saqqummiinermi soraarummeerutillu oqaloqatigiissutiginerani aallaaviusaaq.

Oqaloqatigiissutiginera, itisiliineq, isornartorsiuineq, apeqqusersuineq, eqikkaaneq iliussissatullu siunnersuutit ajornartorsiutip nassuiarlugu allaaserineranut sanilliullugit.

Synopsep naqitanngorluni aaqqissornerani najoqqutarineqartussat nalinginnaasut

Naqinnerit suuneri: Times New Roman

Naqinnerit angissusiat: 12

Titarnerit akuttussusiat: 1,5

Margin saamerleq: 2 cm.

Margin talerperleq: 2 cm.

Naqinnerit: 2200 missiliorlugit quppernermut

Synopse makkuninnga imaqassaaq:

- Saqqaani ilinniartup aqqa, ukioq aallartiffik, siunnersortip aqqa kiisalu suliap taaguutaa (qulequtaa)
- Imaasa allattorsimaffiat
- Aallaqqaasiut
- Ajornartorsiutitut inissisimasoq, ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera aamma killiliineq
- Sammisamik pingaarnersiulluni itisiliineq
- Ilinniagassani anguniakkanut/piumasaqaatinut aamma ajornartorsiutip nassuiarlugu allaaserineranut sanilliullugu eqqarsaatersornerinnakkut ilisimasaqarnermi peqqissaartumillu isumaliutersornermut tunngavilersuinernullu
- Ajornartorsiutip nassuiarlugu allaaserineranut aamma ilinniagassani anguniakkanut sanilliussineq tunngavilersukkamik iliuusissatut siunnersuummut ataatsimut arlalinnuunniit
- Inerniliineq
- Siunissami periarfissaasinnaasut pillugit eqqarsaatersorneq
- Atuakkat najoqqutarineqartut allattorsimaffiat
- (Ilanngusassaqassappat) ilanngussat.

Synopsep annertussusia

Synopse maskiinamik allataq saqqa ilanngunnagu A4-nik tallimat qulaaluallu akornanni qupperneqassaaq. Imaasa allattorsimaffiat, atuakkat najoqqutarineqartut allattorsimaffiat aamma ilanngussat.

Synopsep atuartussanut nalunaarutissai:

1. Ilinniartup/eqimattap suna suliariniarneraa. Sammisaaq/ajornartorsiutitut inissisimasoq ilinniakkat misilitsiffiusussat iluanni toqqarneqassaaq killiffilerlugulu. Killiliineq tassaavoq illit toqqakkarni sullinniakkarnut, utoqqaassusiinut, ajornartorsiutip qanoq ittuuneranut il.il. najoqqutassiisoq. Ajornartorsiutip nassuiarnera allanneqassaaq, taannalu imaqarsinnaavoq apeqqutinik aamma/imaluunniit taamaassangatitsinernik synopsemik suliaqarnerup sinnerani aquutaassapput. Suliaq ingerlanneqaqqitsinnagu taanna akuerisassanngorlugu tunniunneqassaaq ullormi nalunaaquttamilu aalajangeriikkami (takuuk akuersissuteqarnissamut immersugassaq).
2. Aallaqqaasiussami eqqartorneqassaaq soq ilinniartup/eqimattap sammisassaaq/ajornartorsiutitut inissisimasoq taannarpiaq toqqarsimaneraa sullinniakkanut, tarnip pissusii pillugit isumaliutersuutinut, perorsaanermi isumaliutersuutinut, sullissiveqarfiup qanoq ittuuneranut, perorsaaq inissisimaneranut, inunnik isumaginninnermi politikkimut, inuiaqatigiinni/kulturikkut nalinginnaasunut sanilliullugu

3. Sulinerup ingerlanera. Ilinniartup/eqimattap sammisaq imaluunniit ajornartorsiut qanoq iliorluni misissorniarlugu aamma allaaseriniarlugu qanoq takorloorpaa. Synopsemi suleriaasissaq, periaasissanik toqqaaneq kiisalu allaaseriniakkap qanoq suliareqqinissaa.
4. Imassaatur katersorlugit isumassarsiorfigisatit itisiliinermit eqqarsaatersornermilu ersarissarneqassapput assigiinnngissutsit assigiissutsillu imminnut naleqqiunnerisigut aamma isorinnittumik qimerloorlugit psykologimi perorsaanermilu isiginninnerit, apersuinerit il.il. Imaata ersarissarnera tunuliaqutigalugu eqimattat suliarissavaat sammisaq/ajornartorsiutit inissisimasooq pillugu namminneq taanna qanoq isiginninnerlugu isumaqarfiginerlugulu suliarissavaat, taakkualu ilinniartup/eqimattap perorsaa sunngussamaalersutut suliamut tunngatillugu isummerneraniit aallaaveqartumik tunngavilersorneqassapput.
5. Inerniliineq suliarineqassaaq sammisamat/ajornartorsiutit inissisimasumut qinersimasamat naleqqiussilluni nalunaarlugu ajornartorsiutit suut aaqqiivigineqareersimanersut aamma perorsaanikkut iliuusissatut illit suut siunnersuutiginiarnerit. Pissutsit aalajangersimasut eqqortumik ataqatigiissinnerat imaluunniit qimerloornerat apeqqutissaqqissunik nutaanik suliamiit aallaaveqartunik ammaassisinnaavoq.
6. Immikkoortut 4 aamma 5 tunulequtaralugit ilinniartoq/eqimattaq ilinniartitsissutigineqartut misilitsiffiusussat iluanni naleqqiussilluni suliamut tunngatillugu tunngavilersukkamik perorsaanermi aamma suleriaatsini iliuusissatut siunnersuusiussaaq.

Atuakkat najoqqutarineqartut allattorsimaffiat atuakkanullu najoqqutarineqarsimasunut innersuussinerit:

Pingaartuuvoq atuakkat najoqqutarineqarsimasut innersuussutigineqarnissaat. Atuakkat najoqqutarineqartut allattorsimaffiat atuakkanullu najoqqutarineqarsimasunut innersuussinerit suliarineqassaput atuartussaaq eqqarsaatigalugu, taassuma ajornanngitsumik nassaareqqissinnaaniassammagut suliap suliarineqarnerani atorsimasat.

Atuakkat najoqqutarineqartut allattorsimaffiat tassaavoq takussutissiaq suut suliap suliarinerani atorsimanerlugit. Atuakkanut najoqqutarineqarsimasunut innersuussinerit atuakkanut paasissutissarsiffigineqarsimasunut innersuussinerupput.

Atuakkanut najoqqutarineqarsimasunut innersuussinerit inissinneqassapput fodnotitut kisitsisit atorlugit. Word'imi imaaliussaait:

Menuimi **Indsæt** tooruk tasanilu tuukkit **Reference** ingerlaqqikkuillu una **Fodnote**.

1. Nuisumi tooruk **1** uuma iluani **Begynd med**
2. Kissaatigisattut **Nummerering** toorlugit inissiguk
3. Tooruk **Anvend**
4. Atuakkanut najoqqutarineqarsimasunut innersuussineq quppernerup naqqani allanneqassaaq.

Taava imatut isikkoqartussannngussaaq:

Kalaallit Nunaanni ataasiinnannguamilluunniit meeqqeriveqanngilaq taaneqarsinnaasumik qaqqanik imaluunniit pinngortitamik sammisalimmik¹. Akerlerluinnaanik nunaqarpoq, soorlu assersuutigalugu Danmark, 500-it sinnerlugit skov/naturbørnehøveqarpoq². Taamaattumik soqutiginartuuvoq qiviassallugu

Atuakkanut najoqqutarineqarsimasunut innersuussinerit tamarmik atuakkat najoqqutarineqartut allattorsimaffiannut allanneqassapput. Atuakkat najoqqutarineqartut allattorsimaffiat aqqqissuunneqassaaq atuakkiortup imaluunniit aqqqissuisup kinguliaqutaa malillugu naqinnerit tulleriissinneri najoqqutaralugit, taava ukioq saqqummersinneqarnera aamma atuakkap aqqa paasisutissallu allat nalunaarneqassapput.

Tunniussivissatut piffissaliussat:

Ilinniartut, piffissami aalajangeriikkami suliakkiussanik, nalunaarusianik allanilluunniit misilitsinnermut atortussanik, tunniussinngitsoortut misilitsinnermut ilaatinneqassanngillat. Taamaattoq pissutsini immikkut ittuni rektorip ilinniartuq inortuisoq imaluunniit tunniussinnermini kingusinaartoq misilitsinnermi peqataaqqullugu akuerisinnaavaa kingusinaarneq annertugisassaangippat aamma naammattumik pissutissaqartinneqarpat ilinniartumut tutsinneqarsinnaanngitsumik.

Ilinniartumik misilitsinnissamut mattussisoqartillugu imaluunniit ilinniartuq akuerineqarsinnaasumik tunngaveqarani takkutinnngitsuuvissagaluarpat seminaria piffissamik misilitsiffissamik nutaamik aalajangiissaaq, tamannalu nalinginnaasumik aatsaat pisinnaavoq ileqquusumik misilitsinnissami tullermi.

11. Misilitsinnerit/soraarummeerutit

Atuagarsornerup siulliup naalernerani misilitsinneq (STOPPRØVE)

Siunertaa:

- **Ilinniartuq periarfissarsissasoq isummersornissaminut suliamut tunngasuni ilisimasaqalersimalluni paasisimasaqalersimallunilu 1. semesterip ingerlanerani ilikkarsimasaminik**
- **Ilinniartup ilanngutissagai suliffimmini perorsaariaatsit**
- **Ilinniartup sungiusassagaa ilisimasanik saqqummiussisinnaaneq**
- **Ilinniartup sungiusassagaa allattariarsorsinnaaneq**

Misilitsinneq pillugu najoqqutassat:

Misilitsinneq ataasiakkaarluni misilitsinneruvoq sap. ak. pingajuat avillugu ingerlaneranni naammassineqartussaq.

Sapaatip akunnerani siullermi pingasunngornermiit tallimanngornermut:

¹ Dalsgaard, Anne 2005

² Ejbye-Ernst, Niels 2004

Ilinniartup ajornartorsiutip nassuiarnera allassavaa, tassanilu ersersinneqassaaq ajornartorsiutitut inissisimasooq ilinniartup suliffigisaani suleriaaserineqartoq.

Ajornartorsiutip inissisimaneratut eqqartorneqarsinnaavoq paaqqinnittarfimmi perorsaanikkut suleriaaseq. Uani ajornartorsiutip inissisimaneratut eqqarsaatigineqarput soorlu imaattut: Sunaana perorsaasup pingaarutigaa meeqqanut sumiginnagaasunut tunngatillugu? Imaluunniit: Perorsaasutut qanoq iliorluni meeqqap inersimasullu, meeqqat/meeqqat, angajoqqaat/sulisut, sulisut/sulisut akornanni suleqatigiinneq nukittorsarneqarsinnaava?

Ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera:

Ajornartorsiutip nassuiarlugu allannerani ilitsersuisoqassaaq. Ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera ilitsersuisumit akuerineqassaaq **kingusinnerpaamik sapaatip akunnerani tassani tallimanngornermi nal. 12:00.**

Ajornartorsiutip nassuiarlugu allanneranut atatillugu ilitsersuineq ilinniartumut ataatsimut sivisunerpaamik nal. ak. affaa.

Ilinniartup sapaatip akunnerata naanera atussavaa sapaatip akunnerani tulliuttumi sisamannorneq ilanngullugu suliakkiussap allanneranut. Suliakkiussaq imaqassaaq ajornartorsiutitut inissisimasooq pillugu perorsaanikkut isumaliutersuutinik ilinniartitsissutitut ikinnerpaamik marlunnut ilinniartup ilinniartinneqareerfigisimasaanut attuumatinneqartumik. Tamatuma saniatigut suliakkiussut aamma imaqassaaq iliuusissatut siunnersuuteqarnermik, tassa imaappooq assersuuteqarluni allaaserisanni ajornartorsiut pillugu qanoq iliorluni aaqiiviginissaanut. Inerniliussaq ajornartorsiutip nassuiarlugu allassimaneranut naapertuutissaaq.

Piffissami tassani amerlanerpaamik nal. ak. 2 ilinniartumut ataatsimut ilitsersuineq tunniunneqarsinnaavoq.

Suliakkiussaq tunniunneqassaaq kingusinnerpaamik **sapaatip akunnerata aappaani sisamanngornermi nal. 12:00** naqitat marlunngorlugit ataaserlu qarasaasiakkut ilitsersuisumut.

Sisamannorneq aamma tallimannorneq (immaqalu sapaatip akunnerata naanera ilanngullugu) ilinniartup sapaatip akunnerisa pingajuanni ilinniartut sinnerinut saqqummiinissaminut piareersarfittut atussavai.

Ingerlanissaa skemanngorlugu:

Sap. ak. 1

Ataasinngorneq	Marlunngorneq	Ulloq 1 pingasunngorneq	Ulloq 2 sisamanngorneq	Ulloq 3 tallimanngorneq	Ulloq 4 arfininngorneq	Ulloq 5 sapaat
Ilinniartitsissutitik atuarneq	Ilinniartitsissutitik atuarneq	Ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera	Ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera	Ajornartorsiutip nassuiarlugu allanneranik tunniussineq kingusinnerpaamik nal. 12:00	Suliakkiussap allannera	Suliakkiussap allannera

Sap. ak. 2

Ulloq 6 ataasinngorneq	Ulloq 7 marlunngorneq	Ulloq 8 pingasunngorneq	Ulloq 9 sisamanngorneq	Ulloq 10 tallimanngorneq	Ulloq 11 arfininngorneq	Ulloq 12 sapaat
Suliakkiussap allannera	Suliakkiussap allannera	Suliakkiussap allannera	Suliamik tunniussineq kingusinnerpaamik nal. 12. Saqqummiinissamut piareersarneq	Saqqummii-nissamut piareersarneq	Saqqummii-nissamut piareersarneq	Saqqummii-nissamut piareersarneq

Sap. ak. 3

Ulloq 13 ataasinngorneq	Ulloq 14 marlunngorneq	Ulloq 15 pingasunngorneq	Ulloq 16 sisamanngorneq	Ulloq 17 tallimanngorneq
Misilitsinneq	Misilitsinneq	Misilitsinneq	Misilitsinneq	Misilitsinneq, immaqalu naliliineq

Suliakkiissutip aqqissuunneqarnerani najoqqutassat:

Ajornartorsiutip nassuiarlugu

allannera:

Apeqput sukumiinerusumik misissorusutat.

Ajornartorsiutitut inis-sisimasoq:

Sammissassamik naatsumik eqqartuineq, ajornartorsiuteqarfik allaaseriniakkat

Killiliineq:

Meeqqat qanoq utoqqaatigisut? Aamma sammisaqarfiginiakkarnik killiliineq.

Assersuut: Samminiakkarni Kalaallit Nunaat tamarmi pineqarpa imaluunniit samminiakkarni illoqarfik nammineq najukkat kisimi pineqarpa?

**Iliuusissatut
siunnersuutit:**

Assersuutit ajornartorsiut eqqartukkat illit qanoq aaqqiivigerusunnerit.

Assersuut: Illit perorsaasutut meeraq sumiginnagaq pillugu qanoq iliorlutit iliuusissatut pilersaarusiussavit?

Inerniliineq:

Inerniliineq suliarineqassaaq sammisassatut/ajornartorsiummut toqqarsimasamut naleqqiussilluni ilanngullugit ajornartorsiutit suut ersersinneqarsimanersut aamma perorsaanerup tungaatigut iliuusissatut illit siunnersuutiginiarneritit.

Suliaq qupperneqassaaq A4-nik ikinnerpaamik pingasunik amerlanerpaamillu tallimanik pc atorlugu allatanik quppernerilli amerlassusaanni ilaanngillat suliap saqqa, imaasa aamma atuakkat najoqqutarineqarsimasut allattorsimaffii.

Naqinnerit suuneri: Times New Roman, naqinnerit angissusiat: 12, titarnerit akuttussusiat: 1,5.

Saqqaani allassimassapput: Allaaserisap aqqa, ilinniartup aqqa, ilitsersuisup aqqa aamma tunniussivissap ullua.

Saqqummiineq:

Ilinniartup 10 min. ilinniartoqamminut ajornartorsiutit inissisimasoq pillugu naleqqiussilluni isumaliutimi aamma iliuusissatut siunnersuutimi saqqummiunnerinut atussavai. Sinneruttut 15 min. atorneqassapput itisiliinnermut, misissoqqissaakkanut, siunissami periarfissaasinnaasunik eqqarsaatersornermut aamma ilitsersuisumit aqunneqartumik oqaloqatigiinnermut.

Ajornartorsiutit inissisimasoq ilinniartoqatinut tunniunneqassaaq.

Naliliinissamut isummerniarsarinnermut 10 min. missingi atorneqassapput.

Naliliineq:

Immikkoortiterneri makkua naliliinermi ilaatinneqartussat:

- Synopsep pitsaassusia killiliinnermut naleqqiullugu
- Nammineq itisiliineq aamma ilisimasanik pikkoriffinnillu takussutissiineq
- Kinguninngua oqaloqatigiinneq itisiliinertalik, misissoqqissaakkanik aamma siunissami periarfissaasinnaasunik eqqarsaatersornermik ilalik

Ilinniartut ataasiakkaat ilinniarnermi anguniakkanut sanilliussinikkut immikkoortiternerini tamani ataatsimut naliliiffigineqassapput.

Seminariameersoq censori nalilee qatigalugu naliliisoqassaaq GGS-skala malillugu.

Kreifagini soraarummeerneq

Naggataarutaasumik kreifagini (kulturimut sammisaqartitsinernullu ilinniartitsissutit). Misilitsinneq 6. semesterip naalerneraniippoq.

Ilinniartut ataasiakkaat kreifagini, imaqartussamik ikinnerpaamik ilinniarnepup immikkoortiternerini ilinniagassani kulturimut sammisassaqartitsinernullu tunngasunik (nipilersorneq, drama, sannavik) misilitsissaaq. Pikkorssarnernit pinngitsoornani peqataaffigisassani (pinngortitami asimilu inuuneq, pinnguarneq timersornerlu) sammineqarsimasut ilanngunneqarsinnaapput. Matumani ilinniartup uppersarsassavaa assassornikkut pilersitsisinnaassuseqarnerminik piginnaasani aamma atuagarsornikkut ilisimasani ilinniartitsissutinilu pilersitsisinnaanernerneq tunngassutilinni paasinnissimanini.

Ilinniartup kisimiilluni misilitsinnissaaq imaluunniit eqimattani amerlanerpaamik sisamaallutik misilitsinnissaaq qinersinnaavaa.

Kingusinnerpaamik sap. ak. pingasut soraarummeernissaaq sioqqullugu ilinniartut paasitinneqassapput kreifagini soraarummeernissami piumasagaataasut pillugit. Tamatumani kingorna ilinniartut sap. ak. pingasut periarfissarisavaat ukununga:

1. Soraarummeeqatissani eqimattaliornissaminut
2. Sammisassap aamma ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera
3. Sanaami toraarniagassani toqqaaneq.

Piffissami tassani eqimattamat ataatsimut nal. ak. 3 ilitsersuiffissatut tunniunneqassapput. Sammisassaaq aamma ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera akuerineqassapput kingusinnerpaamik soraarummernerup nalaani ataasinnorneq siulleq.

Kreifagini soraarummeernissaaq makkuninnga imaqarpoq:

Sammissassamat, ajornartorsiutip nassuiarlugu allanneranut aamma anngussiffigerusutanut tulluuttunik pilersinniakkanik sanaartorneq sap. ak. marlunni. Tassunga ilaallutik pilersinnitsiniarluni sammisaqartitsinermik aallartitsineq siulersuinerlu. Piffissami tassani eqimattamat ataatsimut nal. ak. 3 ilitsersuiffissatut tunniunneqassapput.

Sap. ak. ataaseq synopse allanneqassaaq.

Synopsemik allannerup nalaani periarfissiisoqassaaq nal. ak. ataaseq eqimattamat ataatsimut ilitsersuisoqarnissaanik. Ilitsersuineq synopsemik allannerup ulluisa siulliit pingasut iluanni inissinneqassaaq.

Sap. ak. suliat pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Misilitsinneq ingerlanneqassaaq suliat pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnertut. Misilitsinneq nammineq pingasunik aggorneqarpoq: Sulianik takutitsineq, itisiliineq kisimiitillugu aamma synopsemik saqqummiineq tassungalu naggasiullugu sulianut tunngasumik oqaloqatigiinneq tunuliaqutaralugit sulianik takutitsineq, itisiliineq aamma saqqummiineq. Misilitsinnissap qanoq aqqissuunnissaanut ingerlannissaanullu piareersarnermi misilitsinnermi aggornerneq pingasunut taakkununga piffissaliussatut aalajangikkat ataqineqassapput.

Misilitsinnissamat ilinniartup/eqimattap piareersassavaa takutitsinissaq/suliaq takutitsisussaq pilersitsisinnaanermik ilinniagassani ilisimasassat aamma pikkoriffissat pingaarnerit iluanni pikkoriffiit, aallartitsisinnaassuseqarneq, siuttuusinnaassuseqarneq aamma pilersitsisinnaanermik sammineqartut ingerlateqqinnissaannut piginnaassuseqarneq perorsaananermik suleriaatsinut suliamullu attuumassuteqartumik. Takutitsineq aallaaveqassaaq suliarisimasamit taannalu ingerlanneqarsinnaavoq video, nipit immiussat aamma isiginnaartitsineq atorlugit kiisalu suliap ilamerninik tiguisarluni.

PI/SPS'ip assigiimmik atugassatut synopsisimik allannermut najoqqutassiaa naapertorlugu synopsis ikinnerpaamik tallimanik qupperneqassaaq amerlanerpaamillu qulaaluanik, takuuk qupp. 26.

Synopse tikkuussissaaq sammisaaq tamaat ataatsimut isigineqarmat, piginnaaneqarfigineqarmat suliamut atasumik killiliineq aamma nalunaassavaa ersersinniagaanerusut oqaluttariarsorluni saqqummiussinermi, immikkut itisiliinermi soraarummeersinneqarnermilu. Synopse tassaaniassaaq ilinniartup/eqimattap sakkussaa oqaluttarissanik misilitsinnermini, itisiliinermi aamma uppersaasiornermi. Synopse naqitat tallimangorlugit aamma mailikkut diskettimulluunniit toqqorlugu tunniunneqassaaq allaffimmut kingusinnerpaamik soraarummeernerup sapaatip akunnerisa pingajuanni tallimangornermi nal. 11,00.

Iltersuisoqarneq.

Iltersuisup soraarummeernermi inissisimanagera tassaavoq:

Qulakkeersimassallugu ilinniartut siunertaq naapertorlugu suliaqarnerat.

Samminiakkatut toqqakkami ajornartorsiutip imaluunniit siunniussap nassuiarnerani iltersuineq.

Synopsisip ilusilerniarneqarneranut atatillugu ilinniartut teknikkip periaatsillu tungaasigut iltersussallugit - ilanngullugit suleriaaseqarnermik, piffissalersuinermik aamma eqimattani suliasat agguataarnissaannik iltersuineq.

Iltersuisoq suliat ingerlannissaannut sammiveqartumik iltersuisassaaq eqimattami suleqatigiinnermut ineriartuutaasumik qaffassaataasumillu.

Peqataassalluni atuakkat sammisamat naleqquttut paasinarsarneqarnissaannut.

Iltersorneqarnermi eqqartugassamik allallugit ilinniartut tunniussaqaqareeraangata isiginneriaatsit pillugit ilassuteqarnissaaq.

Qulakkiissallugu ilinniartup/ilinniartut iltersorneqarnini/iltersorneqarnertik isummerfigissagaa/-t.

Iltersuisup suliarineqartoq taamaallaat killilimmik ilisimassavaa aammalu allallugu suliarineqartup oqaasertaasa imaasalu ilusilersorneqarnerani ilanngunneqarsinnaanani.

4. Misilitsinnermut ilinniartup/eqimattap nassassavaa synopse, taanna tungaviussammat itisiliinermut namminermut, saqqummiinermut oqaloqatigiinnermullu. Synopsep saniatigut allatanik allanik nassartoqarsinnaangilaq, kisianni nassarneqarsinnaapput atortussat assiliartallit, soorluttaaq itisiliinernut aamma synopsemik saqqummiinermut tapertaliunneqarsinnaasoq imaqarniliorlugu najoqqutassiaq. Taanna censorimut soraarummeersitsisussamullu tunniunneqassaaq. Aammattaaq eqimattatut misilitsinnermi ilinniartut misilitsinnissap aallartinnginnerani

nalunaassavaat qanoq agguataarsimanertik ilinniartut ataasiakkaat namminneq itisiliinissaanni tassanimi qulakkeerneqartussaammat ilinniartut ataasiakkaat naliliiffigineqarsinnaanerat.

Soraarummeersitsisoq isumaqatigalugu ilinniartup/eqimattap piareersassavaa aaqqissuullugulu takutitsinissaq/suliaqarnissaq sammisassamut misilitsinnermullu attuumassuteqartumik.

Misilitsinnerup sivisussusissaa immikkoortullu imminnut atasut pingasuusut agguataarneqarnerat rektorimit kiisalu ilinniarnermi aqutsisumit aalajangersarneqassapput seminariap misilitsinnermut aalajangersagaani.

Ilinniartup/eqimattap misilitsinnermi piffissap pingajorarterutaa angullugu atorsinnaavaa takutitsinertaanut aamma/imaluunniit suliaqarnertaanut kiisalu pingajorarterutaa angullugu nammineq itisiliinnermut aammalu uppernarsaasiornermut. Misilitsinnermi piffissarititap sinnera atorreqassaaq itisiliinnermut, misissueqqissaarnermut, siunissami periarfissanik eqqarsaasersornermut aamma oqaloqatigiinnermut soraarummeersitsup aquataanik, taassumattaarmi akisussaaffigimmagu ilinniartut tamarmik oqaaseqarsinnaanissaat.

Immikkoortiterneri makkua naliliinnermi ilaatinneqartussat ataatsimut nalilerneqassapput ilinniartunik ataasiakkaanik naliliinnermi:

Suliaqarnertaa aamma/imaluunniit takutitsinertaa nassuiaanertalik aamma siunissami periarfissanik eqqarsaasersornertalik
Synopsep pitsaassusia killiliinnermut naleqqiullugu
Nammineq itisiliineq aamma ilisimasaniq pikkoriffinnillu uppernarsaasiineq
Kinguninngua oqaloqatigiinneq itisiliinertalik, misissoqqissaakkanik aamma siunissami periarfissaasinnaasunik eqqarsaatersornermik ilalik.

Ilinniarnermi aamma krefagini anguniakkanut naleqqiullugit ilinniartut ataasiakkaat immikkoortuni tamani ataatsimut naliliiffigineqassapput.

Krefagini misilitsinneq naliliiffigineqassaaq GGS-skala malillugu.

ILINNIAGASSANI INUIAQATIGILERINERMUT AAMMA ISUMAGINNINNERMUT TUNNGASUNI KIISALU KOLimi MISILITSINNEQ

Taanna oqaluttariarsorluni misilitsinneruvoq synopsisitut allaaserisamik aallaavilik. Synopse suliaavoq ilinniagassani taakkunani marlunni toqqakkanik naatsukullammik eqqartuisoq.

Misilitsinnerup **siunertaa** nalunaarummi § 35-mi allasimavoq:

”Misilitsinnerup siunertaa tassaavoq naliliivigissallugu ilinniartup piginnaasai anguniakkanut piumasaqaatinullu aalajangersarneqarsimasunut naapertuunnersut aamma qanoq qaffasitsigisumik”

Aamma § 40 imm. 3-mi allasimavoq:

Imm. 3. Inuiaqatigiilerinnermut isumaginninnermullu tunngasutigut atuartitsissutini kiisalu atuartitsissutini ”attaveqatigiinneq”, ”aaqqissuussaaneq” aamma ”siulersuineq” avataanit naliliisoqarluni inaarutaasumik misilitsinneq allattariarsorluni imaluunniit oqaluttarissatut ingerlanneqarsinnaapput. Misilitsinnermi sammisaqarfimmi atuartitsissutit tamarmik ilaatinneqassapput.

”Inaarutaasumik avataaneersutut misilitsiffigineqartut ilinniartitsissutini inuiaqatigiilerinnermi inulerinnermilu ilisimasariaqakkanut tunngasuni kiisalu ilinniartitsissutini attaveqatigiinneq, aaqqissuuseriaaseq aqutsinerlu allattariarsorluni oqaluttariarsorluniluunniit ingerlanneqarsinnaapput. Misilitsinnermi ilaassapput ilinniartitsissutigineqartut imai tamakkerlugit”.

Anguniakkat piumasaqaatillu ilinniartitsissutitut inuiaqatigiilerinnermi isumaginninnermullu tunngasutigut atuartitsissutitut sanilliullugit, nalunaarummi § 21:

”Inuiaqatigiilerinnermi isumaginninnermullu tunngasuni atuartitsissutini siunertarineqarpoq ilinniartup tunngavissaqalernissaa pikkoriffeqalernissaalu isumaginninnikkut pissutsit nassuiarnissaannut tunngavilersukkanillu isumaginninnermi ajornartorsiutitut aaqqiissutissanik siunnersuuteqarnissamut perorsaanermik isumaginninnermut sammisumik suliamut atatillugu kiisalu ilinniartup paasisimasaqalernissaa inuit ataasiakkaat, ilaqtariit aamma inuiaqatigiit akunnerminni sunniivigeqatigiittarnerat pillugu. Siunertaavortaaq ilinniartup ilisimasaqarfigilissagaa inuiaqatigiinni ineriartorneq aamma isumaginninnermut tunngasuni inatsisit atulersinneqartarneranni inuiaqatigiit tunngavissaat, ilanngullugit ingerlatsinerup aaqqissuussaana aamma Namminersornerullutik Oqartussat kommunellu akornanni suliassanik agguataarineq.”

Anguniakkat piumasaqaatillu KOL’imi atuartitsissutitut sanilliullugit, nalunaarummi § 22:

”Atuartitsissutini attaveqatigiinnermut, aaqqissuussaaneq aamma aqutsinnermut tunngasuni siunertarineqarpoq ilinniartup tunngavissaqalernissaa pikkoriffeqalernissaalu suliffiup ineriartortinneqarnerani misissueqqissaarnissamut, nalilersuinissamullu peqataanissamut kiisalu tunngavissaqalernissaa assigiinngitsut ilanngussorlugit oqalunnissamut allannissamullu. Siunertaavortaaq ilinniartup ilisimasaqarfigilissagaa attaveqatigiinneq, aaqqissuussaaneq aamma aqutsineq perorsaanermik isumaginninnermut sammisumik suliamut atatillugu aamma paasisimasaqalernissaa suleqatigiinnermut aamma aqutsinnermut atatillugu killiliussanik pissusissanillu.”

Piffissaq soraarummeerfik sap. ak. sisamanik sivisussuseqarpoq.

Sap. ak. 1:

Eqimattaliortoqassaaq aamma suliarineqassapput ajornartorsiutitut inissisimasoq, ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera aamma killiliineq. Ajornartorsiutip nassuiarlugu

allannera, ajornartorsiutitut inissisimasoq aamma samminiakkamik killiliineq akuerineqassapput kingusinnerpaamik sapaatip akunnerani siullermi tallimanngornermi akuersinnermut immersugassaq tassunga atugassaq atorlugu.

Sapaatip akunnerani tassani eqimattamut ataatsimut nal. ak. 1 ilitsersuiffissatut tunniunneqassaaq.

Sap. ak. 2 aamma 3:
Synopsisip allannera.

Sap. akunnerisa pingajuanni pingasunngorneq tikillugu eqimattamut ataatsimut nal. ak. 2 ilitsersuiffissatut tunniunneqassapput.

Sap. ak. 4.
Soraarummeersitsineq.

Synopsep suliarineqarnera (takuuk assigiimmik malitassaq qupp. 26)

Synopsep sammisaq tamakkiisumik takutissavaa, suliame killiliisinnaaneq aamma nalunaassallugu tulliullugu kisimiilluni itisiliinermi soraarummeersinneqarnermilu oqalulluni saqqummiinissami pingaarnertut najoqqutarineqartussat. Synopse immiini ilinniartup/eqimattap sakkussaraa oqaluttarissanik misilitsinnissami kisimiilluni itisiliinertalimmi uppenarsaasiornermilu. Synopse naqitat arfinilinnngorlugu aamma assinga e-mailikkut, cd-romimut imaluunniit disketteemut toqqorlugu allaffimmut tunniunneqassaaq soraarummeernerup nalaani sap. akunnerisa pingajuanni tallimanngornermi kingusinnerpaamik nal. 12.00.

Misilitsinneq

Peqataasut tassaassapput censorit marluk, soraarummeertitsisut (ilitsersuisut) aamma ilinniartoq/ilinniartut.

Misilitsinneq naammassineqassaaq suliame pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnertut. Misilitsinneq pingasunik immikkoortortaqaqpoq: Sulianik takutitsinertaa, kisimiilluni oqalulluni itisiliineq synopsellu saqqummiunna aamma naggasiullugu takutitsinertaa, itisiliineq aamma saqqummiineq tunuliaqutaralugit oqaloqatigiinneq. Misilitsinnerup immikkoortuini piffissaliussat piareersarnermi, aqqqissuussinermi aamma naammassiniarnerani ataqpineqassapput.

Misilitsinnissamut ilinniartup/eqimattap piareersassavaa takutitsinissaq/atortussiorneq pikkoriffigilersimasani takutitsisussa ilinniartitsissutit inunnik isumaginninnerup/KOL'ip iluani, ilisimasassat pikkoriffissallu qiterisaanni, itisiliinermi, itisiliinermi aamma tamanut tutsitsinermi ilinniarnermi ilinniartitsissutigineqartut imaannut, perorsaanermi suleriaatsinut aamma perorsaanermik suliame naleqqiussinermi.

Synopsis atorlugu misilitsinnermi piffissalersuutit:

	Ilinniartut saqqum- miinerat	Oqaloqatigiinneq	Minutsit katillugit
Iliniartoq ataaseq	20 min.	25 min.	45
Ilinniartut marluk	25 min.	35 min.	60
Ilinniartut pingasut	30 min.	45 min.	75
Ilinniartut sisamat	35 min.	55 min.	90

Minutsit katinernerinut ilassutigineqassapput karakteriliiniarnermi aamma ilinniartup naliliiffigineqarnerata tunngavilersorneranut minutsit atorneqartut amerlassusaat.

Ilitsersuisoqarneq.

Ilitsersuisup soraarummeernermi inissisimanera tassaavoq:

- Qulakkeersimassallugu ilinniartut siunertaq naapertorlugu suliaqarnerat.
- Samminiakkatut toqqakkami ajornartorsiutip imaluunniit siunniussap nassuiarnerani ilitsersuineq.
- Synopsisip ilusilerniarneqarneranut atatillugu ilinniartut teknikip periaatsillu tungaasigut ilitsersussallugit - ilanngullugit suleriaaseqarnermik, piffissalersuineramik aamma eqimattani suliaassat agguataarnissaannik ilitsersuineq.
- Ilitsersuisoq suliat ingerlannissaannut sammiveqartumik ilitsersuissaaq eqimattami suleqatigiinnermut ineriartuutaasumik qaffassaataasumillu.
- Peqataassalluni atuakkat sammisamut naleqquttut paasinarsarneqarnissaannut.
- Ilitsersorneqarnermi eqqartugassamik allallugit ilinniartut tunniussaqaareeraangata isiginneriaatsinik suli allanik ilassuteqarnissaq.
- Qulakkiissallugu ilinniartup/ilinniartut ilitsersorneqarnini/ilitsersorneqarnertik isummerfigissagaa/-t.

Naliliineq

Ilinniartut ataasiakkaat nalilerneqarneranni ingerlatassat makkua ilaatinneqarlutik ataatsimut nalilerneqassapput:

Synopsep pitsaassusia killiliinermut naleqqiullugu.

Nammineq kisimiilluni itisiliineq aamma ilisimasat pikkoriffiillu uppersaasiernerat.

Tulliullugu oqaloqatigiinneq itisiliinermik, misissueqqissaarnermik aamma siunissami periarfissaasinnaasunik eqqarsaatersornermik ilalik.

Uuma ilagisai tamarmik ataatsimut naliliiffigineqassapput ilinniartut ataasiakkaat ilinniarnermi aamma ilinniagassani ilaatinneqartuni anguniakkanut naleqqiunnerisigut.

Misilitsinneq naliliivigineqassaaq GGS-skala malillugu.

Ilinniartup karakterilerneqarnera ilaqassaaq oqaatsit atorlugit naatsumik karakteriliinermut tunngavilersuummik.

Napparsimasimalluni soraarummeerneq aamma soraarummeeqqinneq: Takuuk nalunaarummi § 48, 49 aamma 50.

PÆDAGOGIK/PSYKOLOGIMI MISILITSINNEQ.

Pædagogik/psykologimi inaarutaasumik misilitsinneq, kisimiilluni misilitsinnerusoq, ataannartumik **sap. ak. sisamani** ingerlassaaq. Ilinniartitsissutit arlariit taakkua tamarmik immikkut ataatsimik ilitersuisoqassapput.

Ilitsersuisup soraarummeernermi inissisimanagera tassaavoq:

- Qulakkeersimassallugu ilinniartup siunertaq naapertorlugu suliaqarnera.
- Samminiakkatut toqqakkami ajornartorsiutip imaluunniit siunniussap nassuiarnerani ilitersuineq.
- Synopsisip ilusilerniarneqarneranut atatillugu ilinniartuq teknikkip periaatsillu tungaasigut ilitersussallugu.
- Peqataassalluni atuakkat sammisamat naleqquttut paasinarsarneqarnissaannut.
- Ilitsersorneqarnermi eqqartugassamik allallugu ilinniartuq tunniussaqaqareeraangat isiginneriaatsinik suli allanik ilassuteqarnissaq.
- Qulakkiissallugu ilinniartup ilitersorneqarnini isummerfigissagaa.

Sapaatip akunnerata siullup ingerlanerani ilinniartup suliarissavai misilitsiffissatut sammisassat marluk pædagogikimi aamma psykologimi ilinniagassanik ataqatigiissitsisut. Misilitsiffissatut sammisassat taakkua ilitersuisunit akuerineqassapput sapaatip akunnerani siullermi kingusinnerpaamik tallimannornermi. Sammisassat taakkua marluk imamikkut imminnut naleqqiunneqassapput, atassuserneqassapput killilernerneqassallutillu misilitsiffissani taakkunani marlunni anguniakkanut imaannullu naleqqiullugit. Misilitsiffissatut sammisassat perorsaanermik suleriaatsinut naleqqiunneqarsinnaasariaqarput. Misilitsiffissatut sammisassat suliarineqarnerinut atatillugu ilinniartumut ataatsimut *ilitersuinermit akunnerit marluk* neqeroortigineqassapput.

Misilitsiffissatut sammisassaq nassuiarneqassaaq ilanngullugit ajornartorsiutip nassuiarnera, annussiviginiakkat aamma sammisassap killilernerneq qupperneq A4 sinnernagu (takuuk assigiimmik malitassaq ajornartorsiutip nassuiarlugu allannerani). Misilitsiffissatut sammisassat ersersissavaat ilinniartitaanerup ilinniartitsissutillu atitussusii anguniakkat, imai aamma sullinniakkatut siunnerfiit eqqarsaatigalugit.

Pisortap tulliaata/ilinniartitaanermik aqutsisup censorinut nassitissavai misilitsiffissatut sammisassat qulequtsiorneri, ilinniartitsissutigineqartut nassuiaataat aamma atuakkat najoqqutarineqartut allattorsimaffii pædagogikimi aamma psykologimi ilinniartitsissutigineqartuni.

Ilinniartuq misilitsiffissatut sammisassat marluusut arlaannik makitsilluni aallartissaaq **sap. ak. aappaani ataasinngornermi**. Tamatuma kingorna ilinniartuq **sap. ak. aappaa avillugu** piffissaqassaaq synopsisip naatsumik allannissaanut (takuuk synopsisip allannerani assigiimmik malitassaq qupp. 26). Synopse tunniunneqassaaq kingusinnerpaamik **sap. ak. pingajuanni pingasunngornermi nal. 12:00** seminariap allaffianut naqitat arfinilinngorlugu qarasaasiakkoortillugulu. **Sap. ak. aappaanni** ilinniartumut ataatsimut synopsisip allannerani

neqeroorutigineqassaaq *nal.ak. marlunni ilitsersuineq*. Allannerup sinnerani ilinniartooq nammineerluni sulissaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq aallartissaaq **sap. ak. sisamaanni marlungornermi** ilinniartorlu soraarummeertinneqassaaq synopsis suliarineqarsimasooq tunulequtaralugu. Oqaluttariarsorluni saqqummiussinissamut piareersarnermi atuaqatigiinnut neqeroorutigineqassapput *nal. ak. marluk ataatsimut ilitsersuinissamut*. Misilitsinnerup takutissavaa ilinniartooq ilinniarnep ilinniartitsissutigineqartullu anguniagaannik qanoq annertutigisumik angusaqarsimanersooq, makkuninnga takutitsinermigut:

- Suliamut ilisimasat aamma suliamut pikkoriffiit.
- Misissueqqissaarnermut, isummersornissamut, ingerlatseqqissinnaanermut piginnaaneqarneq aamma suliamut perorsaanermullu tunngasutigut ilisimasanik atuisinnaaneq.
- Isummerfiginnineq aamma isummersorsinnaaneq.
- Suliamut tunngatillugu aamma nammineq siunissami periarfissat pillugit eqqarsaatersorneq perorsaanermik suliamut naleqqiussilluni.

Misilitsinnermut toqqammavissatut synopse nassarneqassaaq. Synopsep saniatigut najoqqutassat allat nassaqqusaanngillat. Atortussat assiliartallit nassarneqarsinnaapput, soorluttaaq kisimiilluni synopsemik itisiliineq saqqummiinerlu taakkua atugassanngortinneqarnerisigut tapertalerneqarsinnaasooq. Synopse censorinut soraarummeersitsisunullu tunniunneqassaaq imaluunniit allagartarsualiassamut allattarfissuarmulluunniit allanneqassalluni.

Misilitsinneq sivisussuseqassaaq 45 min. Ilinniartup 15 minutsit atussavai nammineq kisimiilluni oqallisissiatut saqqummiinerminut imalimmik apeqqutip qiterisaanik uppernarsaatnik, ajornartorsiutitut inissisimasunik aamma iliuusissatut siunnersuutinik. Minutsit 30 sinneruttut atorneqassapput itisiliinermut, misissueqqissaarnermut, isummersornermut aamma siunissami periarfissaasinnaasunik eqqarsaatersornermut soraarummeersitsisut aquaannut atorneqassapput.

Ilinniartup nalilivigineqarnerani makkua ilaatinneqarlutik ataatsimut nalilerneqassapput:

- Synopsep pitsaassusia sammisamik killiliinermut, sammisamut attuumassuteqarneranut oqallisigineqarneranullu naleqqiullugit.
- Synopsemik nammineq itisiliineq saqqummiussinerlu, suleriaatsinut pikkoriffiit aamma ingerlatseqqissinnaanermut piginnaaneq.
- Kinguninngua oqaloqatigiinneq itisiliinertalik, misissoqqissaakkanik, siunissami periarfissaasinnaasunik eqqarsaatersornernik suliamullu tunngasunik oqallisiginninnermik ilalik.

Uma ilagisai tamarmik ataatsimut naliliiffigineqassapput ilinniartut ataasiakkaat ilinniagassani aamma ilinniarnermi anguniakkanut naleqqiunnerisigut.

Peqataasussat tassaapput censorit avataaneersut marluk, soraarummeertitsisut (ilitsersuisut) aamma ilinniartooq/ilinniartut. Oqalutseqarnissamut periarfissaqarumaarput.

Naliliineqassaaq GGS-skala malillugu.

Tulliullugu naliliiniarnermut tunngavilersuutit ilinniartumut naatsumik oqaatigineqassapput.

Ilinniartup misilitsinnermini naammassisaqarnera naliliivigineqartillugu *angusinnigilaq* censorit soraarummeersitsisullu peqatigiillutik allallugu naatsumik tunngavilersuuteqassapput pisortap tullianut/ilinniartitaanermi pisortamut tunniunneqartussamik. Taassuma assilineranik ilinniartoq tunineqassaaq.

Immikkut allaatigisaq

Immikkut allaatigisaqarnerup siunertaa perorsaasunngorniarnaq pillugu nalunaarummi § 33-mi allassimavoq.

Ilinniartup ilikkagaqarfigissagaa:

- Isumaginninnermi perorsaanikkut sulinerup iluani atuagarsornikkut sulinikkullu immikkut paasisaqarnissaa pisami killilikkami pingaarutilimmi imaluunniit ajornartorsiummi.
- Paasissutissanik naleqquttunik katersinissamut, suliarinninnissamut atuinissamullu pikkoriffeqalernissaa aamma nammineq suliamut tunngasunik tunngavilersukkanillu paasisat ingerlateqqinissaannut pikkoriffeqalernissaa.

Immikkut allaatiginninneq sap. ak. qulini ingerlanneqassaaq pingasunngorlugu imatut agguarneqartussaq:

Immikkoortoq 1:

Aaqqissuussineq

Eqimattanik pilersitsineq, samminiagaq, samminiakkap allaaserinera aamma ajornartorsiutip nassuiarlugu allaaserinera akuerineqaaqullugit tunniunneqassapput.

Immikkoortoq 2:

Allanneqarnera

Immikkut allaatigisap suliarinera.

Immikkoortoq 3:

Immikkut allaatigisami misilitsinneq

Misilitsinnissamut piareersarneq misilitsinnerlu.

Aaqqissuussineq: **Sap. ak. ataaseq**

- Sammisassap allaaseralugu suliarineqarnera, ajornartorsiutip nassuiarlugu allannera imaqartussaq apeqqutinik pingasunik-tallimanik samminiakkamut tunngasunik.
- Sammisassap allaaserinerata aamma ajornartorsiutip nassuiarlugu allaaserinerata tunniunneri akueritinnerilu.

Samminiakkap allaaserinera aamma ajornartorsiutip nassuiarlugu allaaserinera tunniunneqarsimassapput kingusinnerpaamik **tallimanngornermi nal. 12:00**

ilitersuisunut tamanut, taakkualu allaaserisat akuerissavaat kingusinnerpaamik tallimangornerup ualiani.

Allaaserinnineq:

Immikkut allaatigisamik suliaqarneq ingerlanneqassaaq **sap. ak. arfineq-pingasuni**. Naqitatut sisamangorlugu aamma qarasaasiakkut imaluunniit cd-romimut toqqorlugu tunniunneqassaaq. Immikkut allaatigisamik tunniussineq pissaaq allanneqarnerata sap. ak. arfineq-pingajuanni tallimangornermi kingusinnerpaamik nal. 12:00.

Immikkut allaatigisamut piumasaqaatit:

- *Annertussusaa*: Ikinerpaamik quppernerit 20 – amerlanerpaamik quppernerit 50 malittarisassat atuuttut malillugit.
- *Imai*:
- Erseqqissaaneq, killiliineq aamma immikkut allaaserisassami pineqartup ajornartorsiutip nassuiarnissaata oqallisiginera.
- Atuagarsornikkut periaatsitigullu isumaliutersornerit ilinniarnep nalaani ilinniartitaanerup imaanut, perorsaanermi suleriaatsinut aamma perorsaanermik suliamut atatillugu.
- Inerniliineq, tassani ilaatigut pineqarlutik immikkut allaaserisaqarnermut atatillugu sammisap aamma ajornartorsiutip nassuiarlugu allannerani paasisimaleriartorsimasat aamma ilaatigut pineqarluni immikkut allaatigisaqarnerup pingaarutaa ilinniartup/-tut nammineq/namminneq suliamut tunngavilersukkamik isummerneranut/-rinut aamma perorsaanikkut suleriaasissatut periarfissanut.
- Suliamut tunngasumik tunngavilersuilluni siunissami periarfissaasinnaasunik eqqarsaatersorneq aallartiffilik immikkut allaatigisami inerniliussamik.

Ilitsersuisoqarneq:

Sapaatip akunnerani siullermi eqimattamut ataatsimut akunnerit marluk ilitsersuisoqarnermut tunniunneqassapput. Sapaatit akunnerini tulliuttuni arfinilinni eqimattamut ataatsimut akunnerit qulit ilitsersuisoqarnermut tunniunneqassapput.

Immikkut allaaserinninnermi ilitsersuisup inissisimanera:

- Qulakkeersimassallugu ilinniartup siunertaq naapertorlugu suliaqarnera.
- Samminiakkatut toqqakkami ajornartorsiutip imaluunniit siunniussap nassuiarnerani ilitsersuineq.
- Immikkut allaaserisassap ilusilerniarneqarneranut atatillugu ilinniartut teknikkip periaatsillu tungaasigut ilitsersussallugit, ilanngullugit suleriaasissaq, piffissatut pilersaarutit, suliaasat eqimattami agguataarnissaat.
- Projektimut sammivilittut ilitsersuisalluni eqimattat suleqatigiinnerannut ineriartuutaasumik aamma eqimattat suliaannut piukkunnarsaataasumik.
- Peqataassalluni atuakkat sammisamut naleqquttut paasinarsarneqarnissaannut.
- Ilitsersorneqarnermi eqqartugassamik allallugu eqimattaq tunniussaqaqareeraangat isiginneriaatsinik suli allanik ilassuteqarnissaq.
- Qulakkiissallugu eqimattap ilitsersorneqarnini isummerfigissagaa.

Ilitsersuisup suliarineqartoq taamaallaat killilimmik ilisimassavaa aammalu allallugu suliarineqartup oqaasertaasa imaasalu ilusilersorneqarnerani ilanngunneqarsinnaanani.

Immikkut allaaserisaqarnermi misilitsinneq:

Misilitsinneq oqaluttariarsorluni misilitsinneruvoq. Ilinniartup/eqimattap misilitsinnermi piffissap pingajorarterutaa angullugu atorsinnaavaa immikkut allaaserisap nammineerluni saqqummiunneranut, itisilerneranut aamma uppersaasiornernanut. Misilitsinnermi piffissarititap sinnera atorpeqassaaq itisiliinnermut, misissueqqissaarnermut, siunissami periarfissanik eqqarsaasersornermut aamma oqaloqatigiinnermut soraarummeersitsisut aquaannik, taakkuattaarmi akisussaaffigimmassuk ilinniartut tamarmik oqaaseqarsinnaanissaat.

1: Misilitsinnissamut ilinniartup/eqimattap piareersassavaa saqqummiinissaq ilinniarnerp ilinniagassartaani tamani, ilisimasassat pikkoriffissallu qiterisaanni, itisiliinnermi, itisiliinnermi aamma tamanut tutsitsinnermi ilinniarnermi ilinniartitsissutigineqartut imaannut, perorsaanermi suleriaatsinut aamma perorsaanermik suliamut naleqqiussinnermi.

2: Immikkut allaatigisap ikinnerpaamik qupperneqassaaq 20-nik amerlanerpaamillu 50-inik. Immikkut allaatigisap sammisap tamakkiisumik takutissavaa, suliami killiliisinnaaneq aamma nalunaassallugu tulluullugu kisimiilluni itisiliinnermi soraarummeersinneqarnermilu oqalulluni saqqummiinissami pingaarnertut najoqqutarineqartussat. Immikkut allaatigisap immi ilinniartup/eqimattap sakkussaraa oqaluttarissanik misilitsinnissami kisimiilluni itisiliinertalimmi uppersaasiornermilu. Immikkut allaatigisap naqitat sisamanngorlugu aamma assinga e-mailikkut imaluunniit cd-romimut toqqorlugu allaffimmut tunniunneqassaaq allannerani sap. akunnerisa arfernanni tallimangornermi kingusinnerpaamik nal. 11.00.

3: Misilitsinnermut eqimattap immikkut allaatigisap nammineq itisiliinnermut, saqqummiinnermut aamma oqaloqatigiinnermut toqqammavissatut nassassavaa. Immikkut allaatigisap saniatigut najoqqutassat allat nassaqqusaanngillat. Atortussat assiliartallit nassarneqarsinnaapput, soorluttaaq kisimiilluni itisiliineq taakkuninnga atugassanngortitsinikkut tapertalerneqassasoq. Immikkut allaatigisap censorimut soraarummeersitsisumullu tunniunneqassaaq. Eqimattatut misilitsinnermi aammattaaq misilitsinnerup aallartinnerani nalunaarneqassaaq ilinniartut ataatsiakkaat kisimiillutik itisiliinissaat qanoq agguataarneqarsimanersoq, taassuma isumannaartussaammagu ilinniartut ataatsiakkaat naliliivigineqarsinnaanerat.

Naliliineq:

Ilinniartup naliliivigineqarnerani makkua ilaatinneqarlutik ataatsimut nalilerneqassapput:

- Immikkut allaatigisap pitsaassusia sammisamut aamma killilikkamut naleqqiullugit.
- Nammineq saqqummiineq, itisiliineq aamma ilisimasalik pikkoriffinnillu uppersaasiorneq.
- Kinguninngua oqaloqatigiinneq itisiliinertalik, misissoqqissaakkanik aamma siunissami periarfissaasinnaasunik eqqarsaatersornermik ilalik.

Ilinniagassani aamma ilinniarnermi anguniakkanut naleqqiullugu ilinniartut ataatsiakkaat ataatsimut naliliivigineqassapput.

Naliliineqassaaq GGS-skala malillugu.

Piffissalersuineq:

	Ilinniartut saqqum- miinerat	Oqaloqatigiinneq	Minutsit katillugit
Iliniartuq ataaseq	15 min.	30 min.	45
Ilinniartut marluk	20 min.	40 min.	60
Ilinniartut pingasut	25 min.	50 min.	75
Ilinniartut sisamat	30 min.	60 min.	90

Minutsit katinnerinut ilassutigineqassapput karakteriliiniarnermi aamma ilinniartup naliliiffigineqarnerata tunngavilersorneranut minutsit atorneqartut amerlassusaat.

12. Napparsimasimalluni soraarummeerneq soraarummeeqqinnerlu pillugit malittarisassat

Ilinniartumut nakorsap allagarserlugu uppersaaserneqarsimasumik napparsimaneq peqqutigalugu imaluunniit allamik akuerisaasumik peqquteqarluni peqataasinaangitsumut napparsimasimasumut soraarummeerneq ingerlanneqassaaq.

Taamaattorli misilitsinneq taanna pissaaq kingusinnerpaamik tulliani ileqquusumik ilinniagassami tassani misilitsittoqalerpat.

Inaarutaasumik aamma immikkut allaatigisaq pillugu misilitsinnissamut innersuunneqatigineq marloriaannarluni innersuussutigineqarsinnaavoq. Iliniartuq ilinniagassami ataatsimi ataaseq sinnerlugu misilitsissimappat karakteri anguneqartoq qaffasineq atuutissaaq.

Immikkut ittumik pisoqartillugu KIIIN kisimi aalajangersakkanit allaanerusumik immikkut akuersissuteqarsinnaavoq.

Ilinniartut nalunaarsimasut amerlassusaat malillugu agguataarinissamut kattussinissamullu najoqqutassat

Atuaqatigiinnik agguataarineq kattussinerluunniit pisinnaangilaq atuaqatigiit ataasikkaarlugit taamaallaat ilinniartussanik tiguisoqartarmat.

13. Najuuttussaatitaaneq aamma ilinniarnermi peqataanissaq pillugit malittarisassat

Skemaliukkani, pilersaarusiukkani aamma atuartitsinissamik isumaqatigiissutigeriikkani ilitsersuinissanilu najuuttussaatitaaneq ilinniarneq tamaat atuuppoq.

Napparsimanermi allatulluunniit pisinnaanginnermi iliniartuq pisussaataitaavoq seminariamut (oqarasuaatikkut) piaartumik nalunaarnissaminut ullup peqanngiffissap siulliup ullaavani. Taava nalunaarneq ilinniartitsisunut attuumassutilinnut ingerlateqqinneqassaaq.

Sivisunerusumik peqanngittoqartariaqassatillugu (sapaatip akunneri x-it sinnerlugit) peqannginnerup pissutaanut uppersaammik (s. a. nakorsap nalunaarutaanik) seminariamut nassiussisoqassaq.

Ilinniartitsisut ataasiakkaat pisussaapput ullut tamaasa nalunaarsussallugu najuunneq/najuutinnginneq nalunaarsussallugu taakkununga allattuiffissiamut. Najuunneq/najuutinnginneq nal. akunneratut ilivitsutut nalunaarsorneqartassaaq. Najuunneq/najuutinnginneq sap. akunneri sisamakkaarlugit naatsorsorneqartassaaq. PI/SPS'ip nammineq aalajangissavaa najuutinnginnerup akuerineqarsinnaasumik %-inngorlugi angissusissaa. Najuutinnginnerit akuerineqarsinnaasut aamma akuersaarnarpallaanngitsut immikkoortinneqassanngillat. Najuutinnginnerit tamarmik nalunaarsorneqassapput. Projektimik assigisaanilluunniit suliaqartoqartillugu najuuttunik nalunaarsuineq ilinniartut namminneq suliarisinnaavaat ilinniartitsisortik isumaqatigereerlugu. Projektimik assigisaannillu suliaqarluni aallartilernermit ilinniartitsisut ataasiakkaat ilinniartut suleqatigalugit isumaqatigiissutigissavaat piffissami tassani najuuttussaataaneq pillugu qanoq ingerlatsisoqassanersoq. Suliareqqullugu piumasarineqartoq ilinniartitsisoq isumaqatigalugu najuunnermut naligitinneqarsinnaavoq.

Allanngorartumik najuuttarneq imaluunniit sivisunerusumik peqannginneq ilinniartitsisumit ilinniartumillu sapinngisamik piaartumik oqaloqatigiissutigineqassaaq aammalu ilinniarnermi ilitsersuisoq ilanngunneqassalluni. Ilinniartoq isumaqatigiissuteqarfigineqassaaq najuutinnginnermi annaasat qanoq iliorluni angummaffigiartorneqassanersut.

Naak ilitsersuisoqareeraluartoq peqqusisoqareeraluartorlu najuttarneq pitsanngorianngippat/imaluunniit annaasat angummaffigineqanngippata – naak tamatumanga allakkatigut eqqaasinneqarsimagaluarluni, imaluunniit ilinniartoq aamma ilinniartitsinermi peqataasinnaasimangippat, rektorip ilinniartoq peqqusinnaavaa ukioq ilinniarfiusoq uteqqissagaa.

Najuuttussaataaneq sivisunerusumik naammassineqarsinnaanngippat tamatuma kingunerisinnaavaa seminariamit anisitaaneq.

Ilinniartoq ilinniarnermi peqataasutut isigineqassaaq:

- Najuuttussaataaneq eqquutinneqarpat
- Suliakkiissutit naammassineqartarpata/tunniunneqartarpata
- Ilinniartitaanermi misilitsinnerit peqataaffigineqarpat

14. Ilinniarnermi ilitsersuisoqarneq

Ilinniartoq ilinniartinneqarnermi saniatigut ilinniarnermi ilitsersuisulernerneqassaaq. Ilinniarnermi ilitsersuineq ilinniarnermi ilitsersuisumit isumagineqassaaq.

Ilinniarnermi ilitsersuisoqarnerup siunertaa:

Ilinniartup ilinniarnernimik aamma ilinniarnermi nammineq inissisimanernimik paasinninnissaa, ilinniartitaanermut naleqqiullugu nammineq periarfissaminik killissaminillu paasinninnissaa.

Inuttut suliamilu ineriartornissamut attuumassuteqartuni aalajangerniarnerani tapersersuineq.

Inuttut ajornartorsiortoqartillugu ilinniarnermi ilitsersuisup suliassaraa ilinniartooq siunnersussallugu imminut ikiornissamut ikiuineq aallaavigalugu. Kommunemi aaqqissuussinermi aalajangiissusanut allanut innersuussineq.

15. Ilinniartumik anisitsinermi najoqqutarineqarsinnaasut

Anisitaaneq pisinnaavoq:

- 1) Soraarummeernermi, imaluunniit
- 2) najuuttanngikkaanni/ilinniarnermi peqataanngikkaanni

Soraarummeerneq

Ilinniartooq inimi misilitsiffissami piffissami aalajangiussaareersumi najuutinngitsoq misilitsinnermi ilaatitaassanngilaq.

Nalinginnaasumik

Rektori imaluunniit najugaq qimannagu ilinniartitaanermut aqutsisoq ilinniartitsisuniit/ilinniarnermi ilitsersuisumiit siunnersuuteqartoqartillugu ilinniartumik ilinniarnermiit anisitsisinnaavoq.

16. Ilinniartup pisinnaatitaaffii periarfissaalu

Ilinniartut ilinniartinneqarnerminni aamma ilinniarnermut attuumassuteqartuni allani ilinniarnep qanoq ingerlanissaa pillugu sunniuteqaqataassapput.

Najugaq qimannagu ilinniartitaanermi pingaartitanut tunngaviit pingaarnerit ilagaat tamat oqartussaaqataanerata suleqataaffigineqarluni ineriartortinneqarnissaa. Taamaattumik ilinniartut kajumissaarneqassapput ilinniartoqatiminnik, ilinniartitsisunik, sulisunik aamma aqutsisunik oqaloqateqartuaannaqqullugit tamat oqartussaaqataanerannut tunngasut piviusumik periarfissaasa iluanni.

Rektorip/seminariap aamma najugaq qimannagu ilinniartitaanermi aqutsisup aalajangiinerinut naammagittaalliutit Ilinniartitaanermi Siunnersuisoqatigiinnut nassiunneqarsinnaapput.

Apeqqutaappat inatsisilerinermut tunngasoq nassiunneqarsinnaassaaq /ingerlateqqinneqarsinnaassaaq KIIIN'imut.

Sapaatip akunneri marluk ullormit aalajangerneqarluni pineqartumut nalunaarutigineqarneraniit naammagittaalliornissamut piffissaliussaavoq.